FOOD TRAILS

MILAN URBAN FOOD POLICY PACT

Raport 7.8 – Wersja ostateczna publikacji

Unijne miasta żywności: polityka i praktyki

tworzenie miejskich polityk żywnościowych zgodnie z inicjatywą Food 2030

Projekt pn. Food Trails uzyskał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 101000812.

Obecna wersja dokumentu jest wersją roboczą i musi zostać zatwierdzona przez Komisję Europejską.

Raport 7.8

KOLOFON

W niniejszym publikacji przedstawiono syntezę spostrzeżeń i doświadczeń, jakimi wymieniali się partnerzy Food Trails i lokalni interesariusze zewnętrzni na przestrzeni ostatnich czterech lat. Chcielibyśmy wyrazić wdzięczność wobec wszystkich tych, którzy przyczynili się do realizacji działań w ramach projektu, między innymi urzędnikom miejskim, badaczom i lokalnym interesariuszom.

Autorzy: **Alice Casiraghi, Andrea Patrucco, Emanuela Plebani, Elisa Porreca, Andrea Magarini** (Miasto Mediolan).
Współautorzy: **Thom Achterbosch** (Wageningen Research)

Wszyscy partnerzy naukowi i eksperci, którzy w różnym stopniu przyczynili się do opracowania poszczególnych raportów w projekcie wymienionych w niniejszym dokumencie, również mają swój wkład w ostateczne brzmienie publikacji: **Eurocities, Fundacja EAT, Slow Food, Cariplo Factory, Wageningen Research, Uniwersytet w Cardiff, Uniwersytet w Roskilde, Fundacja Politecnico.**

Niniejsza publikacja nie powstałaby bez nieocenionego wkładu naszych miast partnerskich, które zorganizowały Living Laby w ramach projektu Food Trails i wdrożyły działania pilotażowe, są to: **miasto Bergamo, miasto Birmingham, Bordeaux Metropole, miasto Kopenhaga, miasto Funchal, Grenoble Alpes Metropole, miasto Groningen, miasto Mediolan, miasto Saloniki, miasto Tirana oraz miasto Warszawa.**

Niniejszy dokument stanowi podsumowanie niektórych głównych wyników projektu Food Trails, czerpiąc treści bezpośrednio z już istniejących raportów opracowanych przez wielu partnerów projektu, wraz ze specjalistycznymi informacjami opracowanymi na potrzeby niniejszego raportu.

Chcielibyśmy podziękować recenzentom za krytyczne uwagi i konstruktywne sugestie. Dokument został zrecenzowany przez **Eurocities** i **Fundację EAT**.
Projekt raportu opracował **Francesco Cagnola** (miasto Mediolan) na podstawie opracowania graficznego przygotowanego przez brukselską agencję **Hearts and Minds**.

Zdjęcia pochodzą od partnerów projektu Food Trails, z iStock lub **od AB Comunicazioni srl** (reżyser Marcello Fauci/VisualCrew, filmowiec Giancarlo Migliore/VisualCrew).

Data: Wrzesień 2024 r.

Wyłączenie odpowiedzialności
Niniejszy dokument zawiera informacje poufne w postaci ustaleń, prac i produktów projektu FOOD TRAILS, a ich wykorzystanie zostało ściśle uregulowane w umowie konsorcjum projektu FOOD TRAILS oraz w umowie nr 101000812.

Ani konsorcjum FOOD TRAILS, ani jego dyrektorzy, pracownicy czy agenci nie ponoszą odpowiedzialności w związku z jakimikolwiek nieścisłościami lub przeoczeniami występującymi w niniejszym dokumencie w wyniku zaniedbania lub w jakikolwiek inny sposób.

Odpowiedzialność za treści zawarte w niniejszym dokumencie ponosi wyłącznie konsorcjum FOOD TRAILS i w żadnym wypadku nie stanowi odzwierciedlenia poglądów Komisji Europejskiej oraz agencji REA.

Raport 7.8 – Wersja ostateczna publikacji

Unijne miasta żywności: polityka i praktyki

tworzenie miejskich polityk żywnościowych zgodnie z inicjatywą Food 2030

Projekt pn. Food Trails uzyskał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 101000812.

Obecna wersja dokumentu jest wersją roboczą i musi zostać zatwierdzona przez Komisję Europejską.

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne 06
- Projekt z programu „Horyzont 2020” 07
- Badacze i menedżerowie interdyscyplinarni 08
- Narzędzia i metodologia Food Trails 09
- Pakt Mediolański o miejskiej polityce żywnościowej 10
- Narzędzia Food Trails 11
- Przyjęcie polityki żywnościowej 12
- Specjalne warsztaty nt. polityk żywnościowych 13
- Rzecznictwo w Europie 14
- Wydarzenia i rozpowszechnianie wiedzy 14
- Uczestnictwo międzynarodowych ekspertów 15

2. Działania miast 16
- Bergamo 18
- Birmingham 20
- Bordeaux Metropole 22
- Kopenhaga 24
- Funchal 26
- Grenoble Alpes Metropole 28
- Groningen 30
- Mediolan 32
- Saloniki 34
- Tirana 36
- Warszawa 38

3. Monitorowanie oddziaływania 40
- Powiązanie interwencji z transformacją systemową 41
- Współprojektowanie oceny oddziaływania 41
- Wnioski dotyczące podejścia 41
- Główne rezultaty i wnioski 42
- Uczestnictwo lokalnych interesariuszy 44
- Investors Living Lab w Food Trails 45
- Zaproszenie do zgłaszania rozwiązań dla startupów i MŚP 46

4. Naśladowanie i transfer wiedzy 48
- Szybki przegląd na potrzeby naśladowania (QSLR) 49
- Podmioty zaangażowane w czynności naśladowcze 49
- Program nauki wzajemnej 50
- Program nauki kaskadowej 52

5. Przesłanie polityki 56
- Grupa ekspertów Food Trails 57
- Założenia polityk 57
- Główne bariery dla ustanowienia polityki żywnościowej 58
- Nowe trendy w miejskich politykach żywnościowych 58
- Rekomendacje Food Trails 59

Wnioski 60

Materiały źródłowe 62

Miastom MUFPP mocno zależy na poprawie uwarunkowań żywnościowych w europejskich miastach

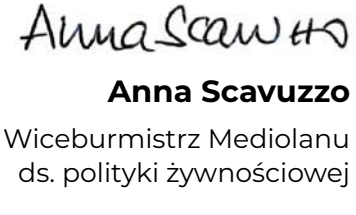
Szanowni Państwo,

szersza społeczność miast-sygnatariuszy Paktu Mediolańskiego o miejskiej polityce żywnościowej (Milan Urban Food Policy Pact, MUFPP) mocno się angażuje w działania na rzecz bardziej zrównoważonych i odpornych miejskich systemów żywnościowych, które sprzyjają włączeniu społecznemu: nasze zobowiązanie jest nieustannie realizowanie i konieczne jest osiągnięcie tych ważnych celów przy współudziale tak wielu miast o podobnych poglądach. Wiemy, że zmiany społeczne są możliwe, jeśli będziemy promować działania zbiorowe i wspólnie z nich korzystać.

Food Trails to projekt finansowany ze środków europejskich, który przez cztery lata dał 11 miastom MUFPP wyjątkową szansę, aby prowadziły w procesie tworzenia miejskich polityk żywnościowych i testowania innowacyjnych rozwiązań. Nasze wspólne wyzwanie zostało podjęte również przez wybitnych europejskich badaczy, ekspertów ds. żywności i lokalnych interesariuszy: dzięki takiej powszechnej pracy my i nasza szersza społeczność MUFPP możemy przenieść jakość procesów kształtowania polityk żywnościowych na wyższy poziom.

Niniejszy dokument kieruje nas na ścieżkę wzorowaną na konsorcjum Food Trails i przedstawia kluczowe wyniki i rezultaty. Wraz z upływem lat kontekst europejskich systemów żywnościowych staje się coraz bardziej złożony i jesteśmy pewni, że prace podejmowane przez te pionierskie miasta, badaczy i innowatorów będzie stanowić inspirację do dalszych postępów w ramach konsorcjum oraz poza nim.

Przyjemnej lektury!

Anna Scavuzzo

Wiceburmistrz Mediolanu
ds. polityki żywnościowej

1. INFORMACJE OGÓLNE

Food Trails to czteroletni projekt finansowany w ramach unijnego programu „Horyzont 2020”, który ma na celu przekształcenie zbiorowego zobowiązania wynikającego z Paktu Mediolańskiego o miejskiej polityce żywnościowej w działania na rzecz zintegrowanych miejskich polityk żywnościowych w Europie w kierunku wymiernych i długofalowych postępów w stronę zrównoważonych systemów żywnościowych.

Spotkanie konsorcjum
Warszawa, 22.04.2024 r.

Projekt z programu „Horyzont 2020”

Food Trails to czteroletni projekt finansowany z unijnego programu „Horyzont 2020”, który przełożył zbiorowe zobowiązanie a z Paktu Mediolańskiego o miejskiej polityce żywnościowej (MUFPP) w zintegrowane miejskie polityki żywnościowe. Food Trails to inicjatywa na rzecz innowacji w ramach programu „Horyzont 2020”, mająca na celu: a) opracowanie i wdrożenie miejskich strategii żywnościowych oraz living labów do wdrażania działań pilotażowych dotyczących polityk żywnościowych; oraz b) opartymi na badaniach procesami współprojektowania, wzajemnej nauki, włączenia MŚP oraz monitorowania i oceny, realizowanymi w 11 miastach europejskich. Wyniki zostały wykorzystane na europejskim i globalnym forum polityki żywnościowej, obejmującym 26 miast obserwatorów oraz szerszą społeczność MUFPP i Grupę Roboczą ds. Żywności w sieci miast Eurocities.

W 11 miastach uruchomiono tzw. living laby (żywe laboratoria) cechujące się podejściem systemowym, a zespół miast i interesariuszy z powodzeniem wdrożył 31 działań pilotażowych pozytywnie wpływających na lokalne konteksty. Równolegle do procesu testowania działań pilotażowych miasta opracowały 11 miejskich polityk żywnościowych, ściślej mówiąc zatwierdzonych aktów prawnych lub ścieżek zmierzających do zatwierdzenia, aby móc pokierować zaangażowaniem politycznym i kształtować bardziej zrównoważone systemy żywnościowe. W roku 2020 tylko Kopenhaga, Groningen i Mediolan miały zatwierdzoną politykę żywnościową, zaś w trakcie realizacji projektu 8 kolejnych miast

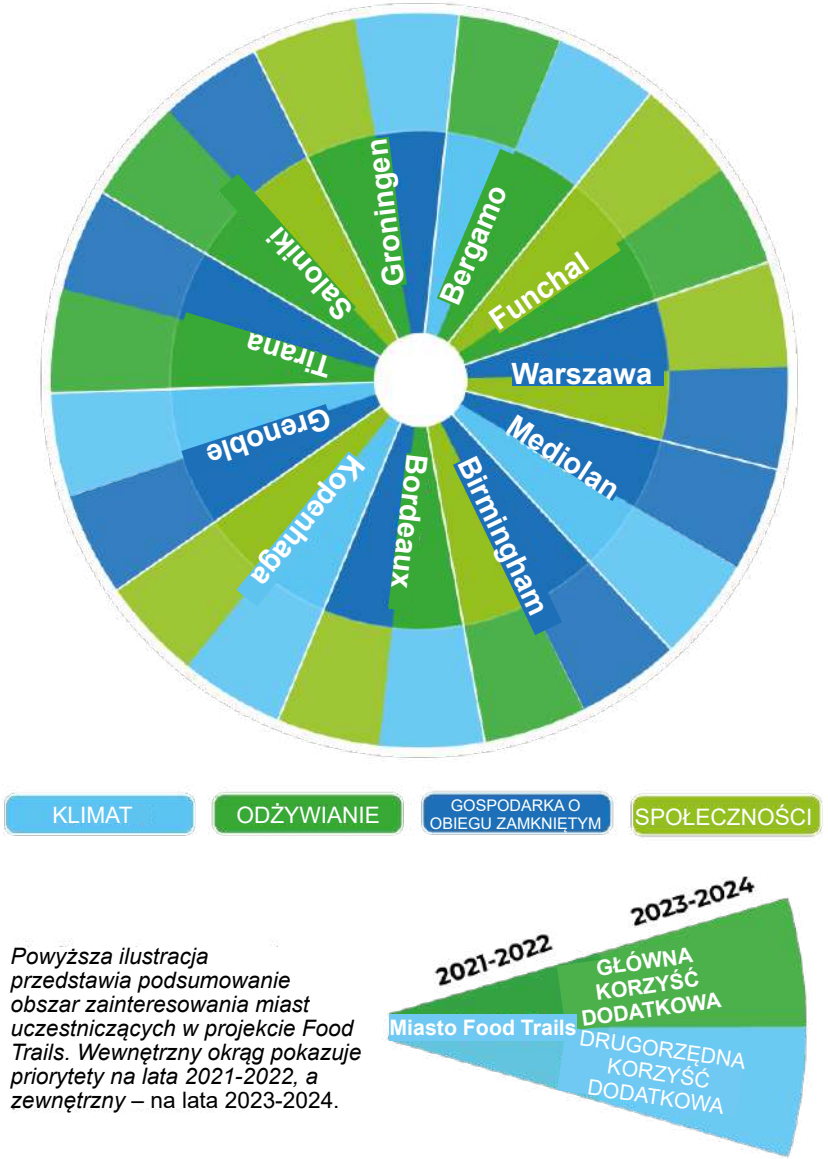

i władz metropolitalnych opracowało akty prawne, wytyczne i cele dla swoich nowych polityk żywnościowych. W niektórych przypadkach ustanowiono rady ds. żywności, aby wesprzeć proces i wzmocnić zaangażowanie podmiotów systemu żywnościowego.

Living laby i działania pilotażowe w projekcie Food Trails odegrały znaczącą rolę w rozwoju projektu, służąc za dynamiczny poligon doświadczalny, gdzie nowatorskie pomysły i rozwiązania rodzą się, rozwijają i owocują przy współpracy z podmiotami lokalnych systemów żywnościowych. Z tego względu rozwojowi i wdrażaniu tych działań towarzyszyło wsparcie w postaci ogromu wysiłków ze strony badaczy, partnerów projektu oraz wyspecjalizowanych menedżerów interdyscyplinarnych (Crosscutting Managers, CCM).

Badacze i menedżerowie interdyscyplinarni

Rolę menedżerów interdyscyplinarnych (CCM) ustanowiono, aby wspomagać spójność polityk w pracy miast oraz cztery cele programu strategii Food 2030 tak, żeby postępy na jednym obszarze czynić równolegle z osiągnięciami na innych obszarach. Faktycznie nadrzędnym celem projektu Food Trails było zajęcie się w kompleksowy sposób czterema priorytetami strategii Food 2030, którymi są: „odżywianie na rzecz zrównoważonych i zdrowych diet", „innowacyjność i upodmiotowienie społeczności", „gospodarka o obiegu zamkniętym" oraz „klimat i zamówienia". Dlatego stanowią razem wielowymiarową strategię zrównoważonego rozwoju systemów żywnościowych.

Powyższa ilustracja przedstawia podsumowanie obszar zainteresowania miast uczestniczących w projekcie Food Trails. Wewnętrzny okrąg pokazuje priorytety na lata 2021-2022, a zewnętrzny – na lata 2023-2024.

Narzędzia i metodologia Food Trails

W dodatku całość procesu living labów, prowadzonego przez miasta, cieszyła się wielkim wsparciem ze strony sieci miast (Eurocities i Pakt Mediolański o miejskiej polityce żywnościowej), międzynarodowych partnerów (Cariplo Factory, Fundacja Cariplo, Fundacja EAT i Slow Food) oraz badaczy (Uniwersytet w Cardiff, Fundacja i Uniwersytet Politecnico, Uniwersytet w Roskilde oraz Uniwersytet i Ośrodek Badawczy w Wageningen). Badacze odegrali kluczową rolę jako obserwatorzy i krytyczni przyjaciele living labów.

Zastosowali, a w niektórych przypadkach opracowali od podstaw, metodologie i narzędzia dla każdej fazy życia living labów oraz do wdrażania i monitorowania działań pilotażowych. Oto kilka przykładów: mapowanie interesariuszy w celu wskazania członków do living labów; kanwa działań w zakresie polityki żywnościowej (Food Policy Action Canvas, FPAC) na potrzeby współtworzenia działań pilotażowych; teoria zmiany do monitorowania średnio- i długoterminowych celów; Pakt Mediolański o miejskiej polityce żywnościowej (MUFPP) i ramy monitorowania organizacji RUAF opracowane wcześniej i dostosowane na potrzeby zidentyfikowania wskaźników, protokołów zbierania danych, analizy oddziaływania działań pilotażowych; narzędzie do szybkiego przeglądu na potrzeby naśladowania (QuickScan Lens for Replication, QSLR) do oceny systemów żywnościowych miast; ramy CLIC dla podejścia systemowego; zaproszenie do zgłaszania rozwiązań dla współpracy z sektorem prywatnym; koncepcja zarządzania wielopoziomowego.

Jeśli chodzi o dzielenie się wiedzą, odbyły się wizyty naśladowcze w miastach Food Trails i zostały zorganizowane warsztaty poświęcone wymianie wiedzy pomiędzy partnerami konsorcjum i ekspertami ds. żywności. Wymiana wiedzy nie była ograniczona do samych miast partnerskich, w rzeczy samej objęła również 26 europejskich miast kaskadowych, które odpowiedziały na otwarte zaproszenie, wskazują konkretne potrzeby edukacyjne, w odpowiedzi na które miasta Food Trails udzieliły wsparcia. Ponadto, dzięki globalnemu zasięgowi MUFPP, jeszcze większa liczba miast na całym świecie zetknęła się z narzędziami opracowanymi w ramach projektu.

Poszczególne narzędzia i metodologie zostały użyte przez 11 miast partnerskich i można je znaleźć w specjalnych raportach opracowanych w ramach projektu oraz na stronie internetowej:

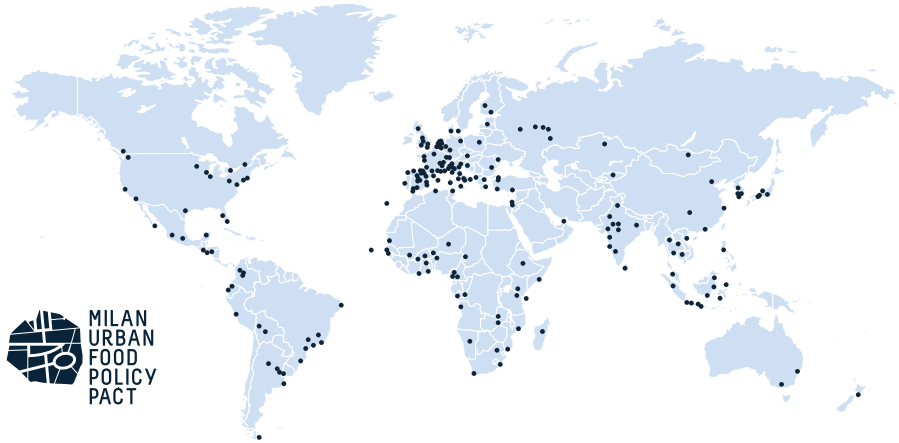
www.foodtrails.milanurbanfoodpolicypact.org/resources-page

Pakt Mediolański o miejskiej polityce żywnościowej

Pakt Mediolański o miejskiej polityce żywnościowej to główna spuścizna Wystawy Światowej „Expo Mediolan 2015 – Wyżywienie dla planety". Jest to globalne zobowiązanie burmistrzów z całego świata, w którym żywność uznaje się za punkt wyjścia dla zrównoważonego rozwoju rozwijających się miast i które stanowi główne ramy dla miast i międzynarodowych interesariuszy aktywnie uczestniczących w definiowaniu innowacyjnych miejskich polityk żywnościowych.

Pakt Mediolański stanowi zwieńczenie procesu partycypacyjnego 46 miast, które pracowały razem w 2014 r., pod przewodnictwem zespołu technicznego międzynarodowych ekspertów, nad zdefiniowaniem 37 zalecanych działań podzielonych na 6 zintegrowanych kategorii: zarządzanie, zrównoważone diety i odżywianie, sprawiedliwość społeczna i ekonomiczna, produkcja żywności, dostawy i dystrybucja żywności, odpady żywnościowe. Obecnie do Paktu należy ponad 290 miast, które reprezentują łącznie 490 milionów mieszkańców z 6 rejonów MUFPP.

Europejskie zainteresowanie Paktem MUFPP stało się jasne również dzięki doradczej roli, jaką Komisja Europejska i Europejski Komitet Regionów odegrały w 2015 r. w procesie określania treści i rozpowszechniania ich na arenie międzynarodowej. W 2016 r. Eurocities, organizacja zrzeszająca duże europejskie miasta, uruchomiła specjalną Grupę Roboczą ds. Żywności, która rozpoczęła proces regionalizacji Paktu MUFPP. Funkcję przewodniczącego objął Mediolan, a zastępcy przewodniczącego Warszawa. Grupa Robocza koncentruje się na dzieleniu się wiedzą, promowaniu wspólnych projektów i rzecznictwie wobec organów europejskich. Znaczenie Paktu MUFPP w Europie, dzięki aktywnej roli różnych miast, przyczyniło się również do zintensyfikowania interakcji w europejskich przestrzeniach debaty oraz najbardziej innowacyjnych projektach żywnościowych w UE. Food Trails było pierwszym projektem finansowanym ze środków unijnych, który przekładał zobowiązanie zawarte w Pakcie MUFPP na działania w Europie. Aby propagować zobowiązanie MUFPP, miasto Mediolan jest też partnerem innych projektów unijnych takich jak SchoolFood4Change, Cultivate oraz CLEVERFOOD. Miasto Mediolan, wraz z władzami metropolitalnymi Lizbony, zajmuje się współkoordynowaniem Agendy Miejskiej dla Europy – Partnerstwo tematyczne ds. żywności, postulując lepszą regulację, wiedzę i środki finansowe w Europie.

Narzędzia Food Trails

W ramach projektu Food Trails są opracowywane i testowane narzędzia służące do wspierania miast podczas przygotowywania interwencji w zakresie systemu żywnościowego i mierzenia ich skutków. Narzędzia zapewniają wskazówki dotyczące planowania, opracowywania i wdrażania procesów transformacyjnych w miastach MUFPP. Szereg narzędzi przedstawiono w szczegółowym poradniku Food Trails, aby można się było z nimi dogłębnie zapoznać i zastosować je w zainteresowanym mieście.

1. MAPOWANIE INTERESARIUSZY

Służy zrozumieniu obecnie podejmowanych działań w systemie żywnościowym oraz jego interesariuszy w danym mieście i opracowaniu skutecznych strategii angażowania interesariuszy.

2. KANWA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POLITYKI ŻYWNOŚCIOWEJ

Służy do przekładania obszarów polityki żywnościowej i wizji na szczegółowe, konkretne działania oraz rozpoznawaniu, z którymi interesariuszami trzeba współpracować, aby skutecznie zajmować się kategoriami Food 2030.

3. SIATKA WIELOPOZIOMOWEGO MAPOWANIA ZARZĄDZANIA

Służy do mapowania pionowych i poziomych relacji roboczych pomiędzy różnymi kategoriami MUFPP oraz właściwych polityk i szczebli zarządzania mających wpływ na działania w zakresie polityki żywnościowej.

4. TEORIA ZMIANY

Służy do zilustrowania tego, jak działania podejmowane na poszczególnych etapach wywołają zamierzone zmiany, które będą prowadzić do zaplanowanych rezultatów.

5. ZBIERANIE DANYCH

Wytyczne służące do zrozumienia aktualnej sytuacji oraz wyniku działań w zakresie polityki żywnościowej, pomaga to w podejmowaniu decyzji, w co zainwestować dalsze zasoby.

6. MAPA DROGOWA ZWIĘKSZANIA SKALI INWESTYCJI ODDZIAŁUJĄCYCH SPOŁECZNIE

Służy jako wsparcie ekspansji i przyspieszenia inwestycji w celu stymulowania zmian, a ostatecznie przyczynia się do stworzenia możliwości dla długofalowych partnerstw.

7. WZAJEMNA NAUKA

Służy do dzielenia się doświadczeniami i uczenia się od siebie nawzajem.

8. MONITOROWANIE REFLEKSYJNE

Służy jako zachęta do nauki i adaptacji w przypadku złożonych problemów w trakcie realizacji projektu.

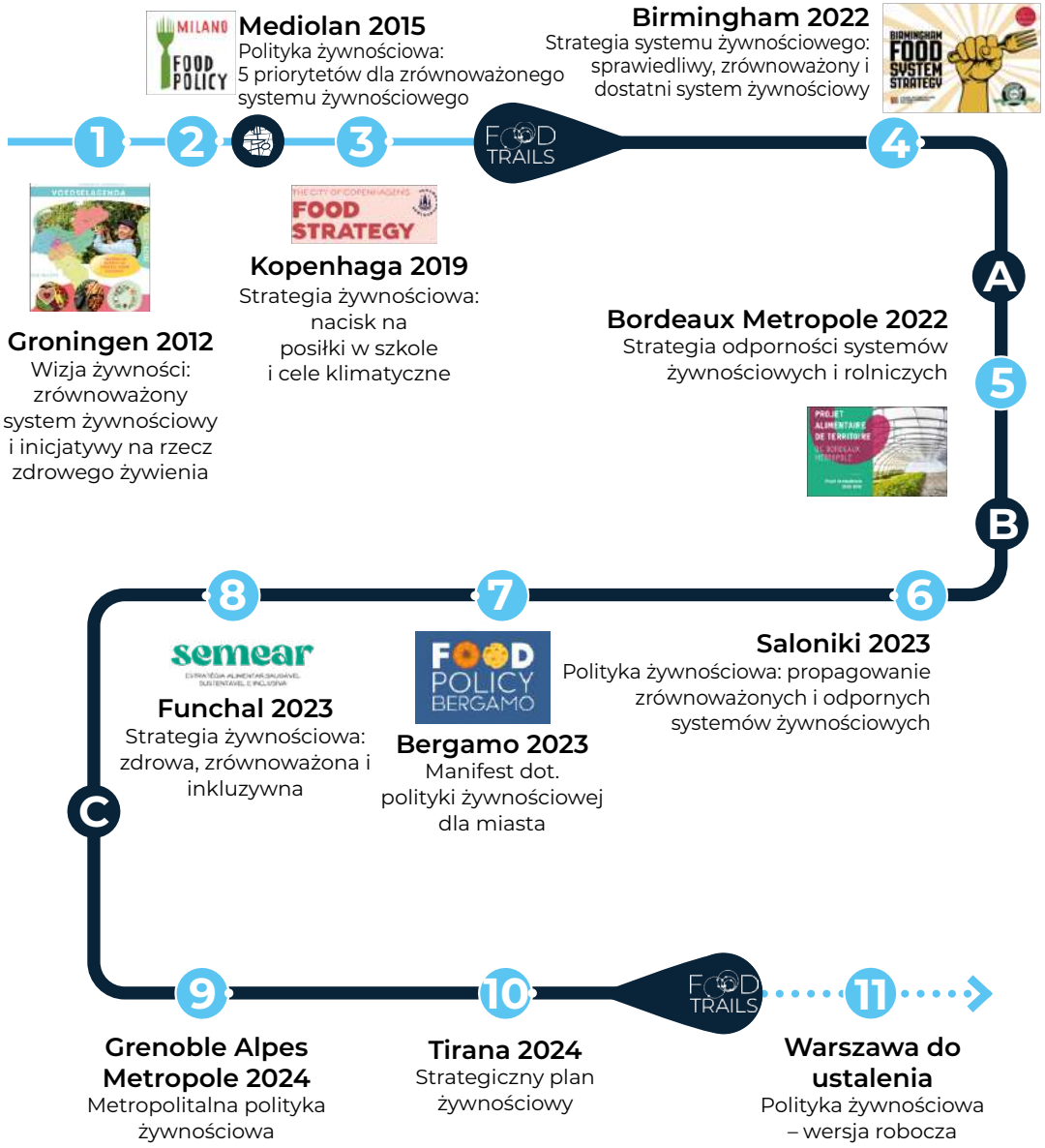
Przyjęcie polityki żywnościowej

Jedną z najważniejszych spuścizn Food Trails, wykraczającą poza zakończenie projektu, jest przyjęcie miejskiej polityki żywnościowej w ramach procesów decyzyjnych lokalnych samorządów.

Przed projektem Food Trails tylko 3 miasta pionierskie już dokonały zatwierdzenia swoich polityk żywnościowych: **Groningen** (w 2012 r. i aktualizacja w 2024 r.), **Mediolan** (2015 r.), **Kopenhaga** (w 2019 r.).

Dzięki zaangażowaniu w projekt wszystkie pozostałe miasta wkroczyły na tę samą ścieżkę: **Saloniki**, **Bordeaux Metropole** oraz **Grenoble Alpes Metropole** ustanowiły rady ds. żywności, aby zapewnić zaangażowanie interesariuszy, współprojektowanie i wdrażanie strategii żywnościowych. **Birmingham** wprowadziło strategię żywnościową, co było skutkiem oddolnego ruchu pod nazwą „Rewolucja żywnościowa w Birmingham".

W Food Trails niektóre miasta rozpoczynały od zera: **Bergamo**, **Funchal** i **Tirana** zatwierdziły strategię żywnościową w ramach swoich działań w projekcie Food Trails. **Bergamo** stworzyło strategiczny manifest żywnościowy bazujący na ocenie systemu żywnościowego oraz wynikach działania pilotażowego dotyczącego zrównoważonych posiłków w szkołach. **Funchal** priorytetowo potraktowało edukację, zwłaszcza w odniesieniu do młodszego pokolenia. **Tirana** wykorzystała projekt, aby opracować strategię dla bardziej ekologicznego i godziwego systemu żywnościowego. Wreszcie **Warszawa** zajęła się przygotowywaniem strategii żywnościowej, która zostanie uruchomiona po zakończeniu projektu.

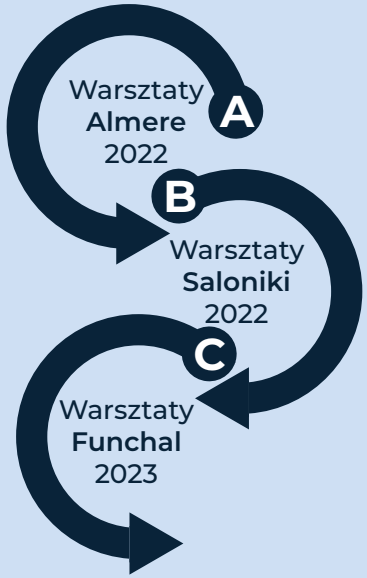

Specjalne warsztaty nt. polityk żywnościowych

Sekretariat MUFPP, w ramach projektu Food Trails, zorganizował stacjonarne warsztaty mające przysłużyć się uzyskaniu zatwierdzenia miejskiej polityki żywnościowej. Miasta zyskały wsparcie w swoich wysiłkach w formie trzech warsztatów zorganizowanych w latach 2022-2023. Warsztaty umożliwiają partnerom projektu i menedżerom interdyscyplinarnym udzielanie miastom pomocy dostosowanej do ich poziomu zrozumienia polityki żywnościowej. Miasta zostały podzielone na trzy grupy: na wczesnym etapie, na etapie rozwoju, na etapie zaawansowanym.

Rozpoznanie wagi uruchomienia polityki żywnościowej jako krok ku transformacji systemu żywnościowego.

Zrozumienie początkowych kroków w miejskich systemach żywnościowych.

Identyfikacja relacji z innymi poziomami zarządzania.

Szczegółowe informacje na temat tworzenia polityki żywnościowej w poszczególnych miastach Food Trails zamieszczono w specjalnym raporcie na stronie internetowej.

https://foodtrails.milanurbanfoodpolicypact.org/resources-page/

Rzecznictwo na rzecz wspólnej agendy miejskiej poświęconej żywności w Europie

Wiele wysiłków w ramach projektu Food Trails koncentrowało się również na realizacji nadrzędnego celu projektu: prowadzeniu rzecznictwa poprzez regionalne, krajowe i europejskie wydarzenia, podczas których polityczni i merytoryczni przedstawiciele miast wypowiadali swoje potrzeby i udowadniali, że odgrywają kluczową rolę w ulepszaniu lokalnych systemów żywnościowych. Ponieważ kilka innych projektów z programu „Horyzont 2020" finansowano z tego samego programu finansowania równolegle z Food Trails, grono interesariuszy (uczelnie, organizacje pozarządowe, fundacje, organizacje, stowarzyszenia, przedsiębiorstwa itd.), z którymi można było dyskutować nad rozwojem zrównoważonych rozwiązań w zakresie lokalnych systemów żywnościowych, było bardzo szerokie.

Z tego względu finansowane projekty poświęcone konkretnie tym zagadnieniom zostały zebrane razem w rodzinie projektów FOOD 2030. Wymiana, która miała miejsce między tymi projektami, umożliwiła opracowanie wspólnych działań, wydarzeń, webinariów oraz założeń polityki poświęconych living labom. Opracowano różne założenia polityk, aby wzmocnić istotne przesłania, aby nawiązać kontakt z różnymi poziomami zarządzania, a także aby pomóc innym miastom w zrozumieniu potencjału polityki żywnościowej.

W trakcie trwania projektu utrzymywano dialog z celami polityki UE, w szczególności ze strategią „od pola do stołu" z Zielonego Ładu, aby zapewnić spójność, ale pojawiła się również pewna krytyka w związku z potrzebą bardziej ambitnych celów w zakresie rozwoju zrównoważonych systemów żywnościowych.

Wydarzenia i rozpowszechnianie wiedzy

W ramach projektu Food Trails zorganizowano ponad 110 wydarzeń, między innymi lokalnych zgromadzeń, wydarzeń międzynarodowych/ogólnokrajowych oraz aktywne uczestnictwo w międzynarodowej konferencji. Cała seria wydarzeń publicznych miała na celu podnoszenie świadomości, wspieranie współpracy i propagowanie zrównoważonych praktyk żywnościowych na europejskiej arenie debaty. Do tych wydarzeń zaliczały się warsztaty, konferencje, dialogi poświęcone politykom, a także wydarzenia organizowane na poziomie miejskim, które gromadziły decydentów, producentów żywności, uczonych i obywateli, aby rozmawiać i współtworzyć rozwiązania dla miejskich wyzwań związanych z żywnością.

Warto zauważyć, że wykorzystano doskonałą okazję, aby zaprezentować projekt i przedstawić poruszane przez niego tematy na międzynarodowych wydarzeniach takich jak Terra Madre w Turynie (edycje 2022 i 2024), Światowe Forum MUFPP 2021 w Barcelonie i 2022 w Rio de Janeiro, spotkania Grupy Roboczej Eurocities w Almere 2022, Gandawie 2023, Bordeaux 2023, Warszawie 2024. Organizując i uczestnicząc w tych wszystkich wydarzeniach, projekt Food Trails realizował swój cel rozpowszechniania wiedzy, ułatwiając wymianę wiedzy między ekspertami, ale także wzmacniając miasta w nadawaniu wartości ich własnej perspektywie.

Szczegółowe informacje na temat uruchomionego żywiołowego procesu można znaleźć w serii podcastów Food Trails, webinariach i filmach.

https://open.spotify.com/show/5AmCKMIjWlHKEpcWZO7TZe

Uczestnictwo międzynarodowych ekspertów

W ramach projektu uruchomiono ogólnoeuropejski Investor Lab (laboratorium inwestorów), przestrzeń do dyskusji i wysłuchania inwestorów, a także opracowano mapę drogową zwiększenia skali oddziałujących społecznie inwestycji w miejskie systemy żywnościowe Dwa narzędzia wspierające spostrzeżenia z Investor Lab zostały opracowane przez miasta i inwestorów: model obsługi inwestorów został opracowany jako narzędzie do oceny gotowości miast do współpracy i inwestowania, wraz z ramami pomiaru oddziaływania w celu oceny wkładu inwestorów w polityki żywnościowe.

Utworzono grupę ekspertów (think tank), która posłużyła jako punkt odniesienia dla konsorcjum i umożliwiła dialog z instytucjami zewnętrznymi. Grupa ekspertów różniła się od komitetu doradczego tym, że w jej skład weszli przedstawiciele wielu różnych organizacji i instytucji, co zapewniło szerokie spektrum punktów widzenia.

Ogólnie rzecz biorąc, projekt wyszedł od faktu, jakim było zainteresowanie naukowców, miast, praktyków i Komisji Europejskiej zrozumieniem potencjału tego zagadnienia i na tej podstawie próbował zbudować wiarygodną i opartą na dowodach naukowych ścieżkę, angażując interesariuszy o znaczeniu ogólnoeuropejskim i zwracając uwagę na reprezentowanie różnych obszarów społeczeństwa. Dzięki kluczowym działaniom, opisanym częściowo w niniejszym dokumencie podsumowującym, a częściowo w licznych raportach tematycznych opracowywanych od 2020 r., podróż projektu kończy się chóralną prezentacją wyników na konferencji „Unijne miasta żywności: polityka i praktyki: tworzenie miejskich polityk żywnościowych zgodnie z inicjatywą FOOD 2030" organizowaną w Brukseli w październiku 2024 r.

2. DZIAŁANIA MIAST

11 miast Food Trails zorganizowało i wdrożyło living laby: otwarte ekosystemy innowacji, w których zaangażowano podmioty systemu żywnościowego do współtworzenia i współwdrażania lokalnych polityk żywnościowych i działań pilotażowych, zgodnie z unijną strategią Food 2030 oraz sześcioma kategoriami MUFPP.

- *Zarządzanie*
- *Produkcja żywności*
- *Zrównoważone diety i odżywianie*
- *Dostawy i dystrybucja żywności*
- *Sprawiedliwość społeczna i ekonomiczna*
- *Odpady żywnościowe*

Warsztat poświęcony naśladowaniu
Funchal, 16.11.2023

Warsztat poświęcony naśladowaniu
Saloniki, 09.11.2022

31 WDROŻONYCH DZIAŁAŃ PILOTAŻOWYCH

Bergamo

- **PILOTAŻ 1: Polityka żywnościowa –** opracowanie kompleksowej polityki żywnościowej na szczeblu gminnym
- **PILOTAŻ 2: Zdrowe posiłki w szkole –** przejście na białka roślinne i żywność organiczną w szkołach podstawowych
- **PILOTAŻ 3: Edukacja nt. żywności –** promowanie zrównoważonych i zdrowych wyborów żywieniowych wśród nauczycieli, dzieci i rodziców.

Birmingham

- **PILOTAŻ 1: Rewitalizacja miast dla produkcji żywności –** możliwość zrównoważonej uprawy żywności poprzez rewitalizację obszarów miejskich
- **PILOTAŻ 2: Kompostowanie w społeczności –** segregacja odpadów żywnościowych i wytwarzanie kompostu w formie inicjatyw środowiskowych
- **PILOTAŻ 3: Transformacja białek –** zwiększanie spożycia roślin strączkowych wśród młodzieży poprzez zajęcia organizowane w wakacje i interesujące broszury

Bordeaux Metropole

- **PILOTAŻ 1: Metropolitalna rada ds. żywności –** przejście od organu doradczego do wykonawczego
- **PILOTAŻ 2: Zamówienia publiczne na żywność –** ochotnicza grupa robocza dla gmin, aby mogły wspólnie kupować zrównoważoną, lokalną i organiczną żywność

Kopenhaga

- **PILOTAŻ 1: Zamówienia publiczne na żywność –** mapa drogowa rozwoju polityki zakupowej
- **PILOTAŻ 2: Cena posiłku –** model budżetu zabezpieczający pieniądze na zrównoważony posiłek
- **PILOTAŻ 3: Edukacja nt. żywności –** zestaw dotyczący zrównoważonego rolnictwa dla uczniów w wieku od 10 do 12 lat
- **PILOTAŻ 4: Aplikacja dla jadłodajni –** aplikacja wspomagająca komunikację pomiędzy pracownikami jadłodajni a urzędnikami ds. zamówień

Funchal

- **PILOTAŻ 1: Zaangażowanie społeczności –** wydarzenia i działania edukacyjne dotyczące zrównoważonej i zdrowej diety
- **PILOTAŻ 2: Gospodarka o obiegu zamkniętym –** wzmocnienie pozycji mieszkańców zajmujących mieszkania socjalne w zakresie kompostowania i szerszych praktyk obiegu zamkniętego odpadów żywnościowych

Grenoble-Alpes Métropole

- **PILOTAŻ 1: Znajomość zagadnień dot. żywności.** Miesiąc wydarzeń w całym mieście poświęconych kwestii zmiany diety na zdrowszą.
- **PILOTAŻ 2: Propagowanie zrównoważonych diet w stołówkach szkolnych.** Program wsparcia dla gmin na poziomie metropolitalnym
- **PILOTAŻ 3: Międzyterytorialna rada ds. żywności.** Ustanowienie rady na szczeblu pomiędzy obszarem metropolitalnym a departamentem

Groningen

- **PILOTAŻ 1: Propagowanie zdrowych diet –** książka kucharska i kursy dla szkół i domów kultury
- **PILOTAŻ 2: Miejskie rolnictwo –** wsparcie inicjatyw środowiskowych
- **PILOTAŻ 3: Ogrody żywności dla pomocy żywnościowej**
- **PILOTAŻ 4: Międzywydziałowa grupa robocza** – lepsze zarządzanie systemami żywnościowymi i transformacją białek

Mediolan

- **PILOTAŻ 1: Motywowanie do ograniczania marnowania żywności –** remonty stołówek szkolnych w celu motywowania do zapobiegania marnowaniu żywności i promowania zdrowych nawyków
- **PILOTAŻ 2: Logistyka redystrybucji nadwyżek –** rozbudowa cyfrowego systemu informacyjnego na potrzeby redystrybucji odpadów żywnościowych
- **PILOTAŻ 3: Szkolny kompost –** analiza wykonalności kompostowania w kuchniach i stołówkach
- **PILOTAŻ 4: Edukacja nt. żywności –** broszury dla dzieci na temat zdrowych diet

Saloniki

- **PILOTAŻ 1: Rada ds. żywności –** ustanowienie rady miejskiej na szczeblu gminnym, koncentrującej się na zapobieganiu marnotrawieniu żywności i obiegu zamkniętym.
- **PILOTAŻ 2: Miejskie rolnictwo –** wspieranie miejskiej winnicy i tworzenie nowych ogrodów warzywnych dla studentów

Tirana

- **PILOTAŻ 1: Krótki łańcuch dostaw –** stworzenie lokalnego rynku łączącego rolników z mieszkańcami
- **PILOTAŻ 2: Zapobieganie marnowaniu żywności –** działania na rzecz odzyskiwania i redystrybucji nadwyżek żywności oraz kampania informacyjna

Warszawa

- **PILOTAŻ 1: Zapobieganie marnowaniu żywności w małych restauracjach**
- **PILOTAŻ 2: Zmniejszanie ilości odpadów żywnościowych –** optymalizacja zarządzania żywnością dla organizacji wspieranych przez lokalne banki żywności

BERGAMO

122 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2019**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2023**
Członek **GR Eurocities ds. żywności**

Priorytety

ODŻYWIANIE **KLIMAT**

W ramach projektu Food Trails Bergamo dążyło do zmiany relacji społeczeństwa z żywnością poprzez wczesną edukację. Miejska rada ds. polityki żywnościowej działała jako living lab, który razem ze stołówkami szkolnymi opracował kompleksowy plan działań, koncentrujący się na przejściu na zdrowe i zrównoważone diety, „La Buona Mensa" (inicjatywa „Dobra stołówka").

Pilotaż 1 – Polityka żywnościowa
opracowanie kompleksowej polityki żywnościowej na szczeblu gminnym

Tworzenie polityki żywnościowej Bergamo rozpoczęło od stworzenia mapy systemu żywnościowego miasta. Następnie, po serii konsultacji publicznych, w lipcu 2023 r. miasto zatwierdziło politykę żywnościową: kamień milowy, który przyczyni się do wzmocnienia i zjednoczenia dotychczasowych osiągnięć i przyszłych celów.
Miasto przeprowadziło intensywny proces mapowania systemu żywnościowego i opublikowało szczegółową ocenę: od produkcji po konsumpcję, z uwzględnieniem również nadwyżek i odpadów żywnościowych; dokumentuje też kontekst społeczno-gospodarczy i środowiskowy, w jakim występują wyzwania i możliwości w zakresie transformacji systemu żywnościowego miasta.

Pilot 2 – Zdrowe posiłki w szkole
Przejście na białka roślinne i żywność organiczną w szkołach podstawowych

Głównym celem było również zwiększenie spożycia zdrowej i zrównoważonej żywności w szkole, co realizowano w ramach 3 różnych ścieżek:
1) wprowadzenie nowych przepisów z dużą ilością składników roślinnych zastępujących mięso;
2) propagowanie zmiany dostawców stołówek z tradycyjnych na organiczne; oraz
3) zmniejszanie ilości odpadów żywnościowych w szkole.
W działaniach uczestniczyło wielu interesariuszy, którzy poprawiali jadłospisy i usprawniali stołówki, przy czym położono silny nacisk na zapewnienie, aby wszystkie posiłki były smaczne, zdrowe i atrakcyjne dla uczniów.

LICZBY Z LIVING LABÓW

5 500
uczniów szkół podstawowych objętych działaniami przez 2 lata

50%
wzrost spożycia lokalnej żywności

95%
wzrost spożycia żywności organicznej

1 875
dzieci uczestniczących w zajęciach edukacyjnych poświęconych żywności

FILM

Pilotaż 3 – Edukacja nt. żywności

Promowanie zrównoważonych i zdrowych wyborów żywieniowych wśród nauczycieli, dzieci i rodziców

Propagując „Holistyczną koncepcję żywności w szkole" gmina włączała uczniów, nauczycieli i rodziców w zajęcia edukacyjne poświęcone żywności, aby poprawić ich wybory żywieniowe. Działania edukacyjne obejmowały szereg powiązanych ze sobą wydarzeń: lekcje gotowania, dni otwarte w gospodarstwach, obiady dla społeczności, degustacje i konferencje mające na celu podnoszenie świadomości na temat śladu żywnościowego i propagowanie lokalnej produkcji żywności. W rezultacie tych działań nastąpił wzrost konsumpcji zdrowej i zrównoważonej żywności, co objęło również rodziny.

BIRMINGHAM

1 149 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2022**
Członek **GR Eurocities ds. żywności**

Priorytety

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

ODŻYWIANIE

W ramach projektu Food Trails Birmingham dążyło do zwiększenia możliwości dostępu obywateli do zdrowszej, zrównoważonej i przystępnej cenowo żywności poprzez tworzenie nowych modeli biznesowych. Living Lab w Birmingham opiera się na trzech głównych działaniach koncentrujących się na ograniczaniu marnowania żywności, tworzeniu zrównoważonych przedsiębiorstw spożywczych oraz rozwijaniu wiedzy i umiejętności w zakresie odżywiania.

Pilotaż 1 – Miejskie rolnictwo

Możliwość zrównoważonej uprawy żywności poprzez rewitalizację obszarów miejskich

Te działania pilotażowe miały na celu stworzenie bardziej wydajnych łańcuchów dostaw w Birmingham poprzez zmniejszenie odległości pomiędzy producentami a konsumentami, przy czym miasto zostaje węzłem komunikacyjnym dla lokalnej, produkowanej w sposób etyczny żywności. Przeprowadzono badanie dla weryfikacji koncepcji, aby ocenić opłacalność założenia ogrodu na dachu wielopiętrowego parkingu w centrum miasta. W ramach badania przetestowano model biznesowy i metody produkcji nowego centrum uprawy oraz kierowano procesami decyzyjnymi.

Pilotaż 2 – Kompostowanie w społeczności

Segregacja odpadów żywnościowych i wytwarzanie kompostu w formie inicjatyw środowiskowych

Pilotażowa inicjatywa w zakresie odpadów żywnościowych miała na celu zachęcenie gospodarstw domowych z obszaru Ladywood w Birmingham do oddzielania odpadów żywnościowych od odpadów ogólnych i przerabiania ich na kompost. Wytworzony kompost był wykorzystywany w przydomowych ogrodach lub odbierany do użytku lokalnego. Program pilotażowy został wdrożony w różnych typach gospodarstw domowych, w tym w mieszkaniach w wieżowcach, domach z ogrodami i domach z podwórkami, aby ocenić jego skuteczność w różnych warunkach.

Pilotaż 3 – Transformacja białek

Zwiększanie spożycia roślin strączkowych wśród młodzieży poprzez zajęcia organizowane w wakacje i interesujące broszury

To działanie pilotażowe pn. „Transformacja białek" miało na celu zwiększenie spożycia roślin strączkowych wśród młodzieży poprzez zajęcia organizowane w wakacje i interesujące broszury. Pilotaż, stanowiący część organizowanej w Birmingham kampanii „Full of Beans – Imagine the Pulseabilities", propagował spożycie fasoli i innych roślin strączkowych w szkołach, wśród rodzin i w przedsiębiorstwach spożywczych, zachęcając młodzież w mieście do zdrowszych nawyków żywieniowych.

LICZBY Z LIVING LABÓW

160
gospodarstw objętych pilotażem w zakresie odpadów żywnościowych

7 000
dzieci uczestniczących w 70 zajęciach wakacyjnych i klubach programu żywnościowego latem

FILM

BORDEAUX METROPOLE

830 000 mieszkańców – 28 gmin

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2022**
Członek **GR Eurocities ds. żywności**

Priorytety

KLIMAT | SPOŁECZNOŚCI

W jaki sposób gęsto zaludniony obszar metropolitalny mający zaledwie 1 tydzień autonomii żywnościowej w roku może dostarczyć wszystkim zdrową żywność, zapewnić godziwe dochody rolnikom i chronić żyzne ziemie? Mając świadomość swoich słabości, Bordeaux Metropole przyjęło podejście oparte na współpracy na rzecz zmian, zaczynając od oddania głosu lokalnym podmiotom i ustanawiając w 2017 r. pierwszą we Francji radę ds. polityki żywnościowej.

Pilotaż 1 – Metropolitalna rada ds. żywności

Przejście od organu doradczego do wykonawczego

Bordeaux Metropole wzmocniło terytorialną sieć żywnościową i zarządzanie, zapewniając w ten sposób większe zaangażowanie interesariuszy i koordynację, zaczynając od uczestnictwa rady ds. żywności we współtworzeniu strategii żywnościowej. Sąsiednie terytoria przyłączyły się do akcji i przezwyciężyły tradycyjną rywalizację, aby dzielić spójną wizję, co doprowadziło do stworzenia bardziej ambitnej polityki żywnościowej i podwojenia budżetu. W 2022 r. wprowadzono politykę żywnościową, a rada ds. żywności stała się oficjalnym organem zarządzającym jej wdrażaniem.

Pilotaż 2 – Zamówienia publiczne na żywność

Ochotnicza grupa robocza dla gmin, aby mogły wspólnie kupować zrównoważoną, lokalną i organiczną żywność

Bordeaux Métropole skoncentrowało się na zrównoważonych zamówieniach na żywność, aby wspierać lokalne łańcuchy dostaw, łącząc producentów z publicznymi stołówkami. Bordeaux Metropole ułatwiało spotkania między dostawcami i nabywcami w celu ukształtowania lokalnych łańcuchów dostaw; oferowało sesje szkoleniowe w celu umożliwienia dostawcom skutecznego reagowania na przetargi na zamówienia publiczne; oraz organizowało warsztaty mające na celu promowanie zrównoważonych posiłków wśród pracowników zakładów żywienia zbiorowego, pomagając w ten sposób zapewnić wszystkim dostęp do zdrowej i zrównoważonej żywności.

LICZBY Z LIVING LABÓW

300
interesariuszy aktywnie działających we wzmocnionej radzie ds. polityki żywnościowej i uczestniczących w projektowaniu polityki żywnościowej

20
gmin wzięło udział w zakupach zrównoważonej, lokalnej i organicznej żywności

4 mln/rok
budżet na wdrażanie nowej polityki żywnościowej, zapewniający środki na realizację wspólnych ambicji

FILM

KOPENHAGA

600 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2019**
Członek **GR Eurocities ds. żywności**

Priorytety

KLIMAT **SPOŁECZNOŚCI**

W Kopenhadze miejskie jadłodajnie przygotowują ponad 115 000 posiłków dziennie. W 2019 r. miasto wprowadziło ambitną strategię żywnościową, której celem jest kupowanie w 90% żywności organicznej oraz zmniejszenie śladu węglowego posiłków w gastronomii o 25% przed rokiem 2025. Gmina wykorzystuje publiczne zamówienia na żywność jako narzędzie do promowania zmian systemowych w systemie żywnościowym. Według stanu na rok 2023 miasto już zmniejszyło wpływ zamówień na żywność na klimat o 25%, osiągając zakładany cel ponad rok przed planowanym terminem.

Pilotaż 1 – Zamówienia publiczne na żywność

Mapa drogowa rozwoju polityki zakupowej

Miasto opracowało mapę drogową dokumentującą ewolucję polityki zamówień publicznych i jej dostosowanie do polityki klimatycznej, strategii żywnościowej i krajowych wytycznych żywieniowych, mającą na celu rozpowszechnianie wiedzy na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Mapa drogowa została opracowana, aby ułatwić dzielenie się wiedzą na temat tego, dlaczego i w jaki sposób rozwój polityki zakupowej w mieście jest ważnym procesem, w którym powinny uczestniczyć osoby zajmujące się zakupami żywności. To narzędzie wiedzy zostało pomyślane również jako środek komunikacji z innymi zainteresowanymi miastami na poziomie krajowym i europejskim.

Pilotaż 2 – Cena posiłku

Opracowanie modelu finansowego, który zapewni możliwość dostarczania zrównoważonych posiłków w ramach budżetu gminy

Kopenhaga opracowała model budżetu, aby propagować zdrową i ekologiczną żywność w szkołach. W maju 2023 r. podczas warsztatów z udziałem pięciu wydziałów urzędu miasta podjęto wyzwanie zrównoważenia szacunkowego budżetu z niezależnością jadłodajni i wytycznymi dietetycznymi. Współpraca z wydziałem finansowym przyczyniła się do rozwoju modelu, którego celem było stworzenie rozwiązania możliwego do powielenia w całym mieście.

LICZBY Z LIVING LABÓW

900+
zestawów do uprawy ziemniaków rozdano dzieciom w wieku od 10 do 12 lat

1
Aplikacja dla jadłodajni wspomagająca komunikację pomiędzy pracownikami jadłodajni a urzędnikami ds. zamówień

1
konferencja na wysokim szczeblu unijnym służąca dzieleniu się wiedzą nt. zamówień publicznych na żywność

FILM

Pilotaż 3 – Edukacja nt. żywności

Zestawy dla uczniów w wieku od 10 do 12 lat dotyczące zrównoważonego rolnictwa

Wprowadzając innowacyjne kryteria zamówień, miasto otworzyło swoje przetargi na żywność dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz rolników, łącząc dostawy żywności z edukacją. W ramach projektu Food Trails miasto nawiązało współpracę z rolnikiem uprawiającym ziemniaki, który dostarczał ziemniaki do szkolnych posiłków i stworzył edukacyjny film w serwisie YouTube na temat zrównoważonego rolnictwa. Dzieci miały możliwość odwiedzenia gospodarstwa i praktycznego zapoznania się z uprawą ziemniaków dzięki specjalnym „zestawom ziemniaczanym" zaproponowanym przez gminę i rozprowadzanym przez rolnika.

Pilotaż 4 – Aplikacja dla jadłodajni

Aplikacja wspomagająca komunikację pomiędzy pracownikami jadłodajni a urzędnikami ds. zamówień

Aby usprawnić i ułatwić komunikację między pracownikami jadłodajni a centralnym urzędem ds. zakupów, opracowano aplikację dla jadłodajni, umożliwiającą lepsze monitorowanie, kontrolę i nadzór nad hurtownikiem. Korzystając z tej przyjaznej dla użytkownika technologii, Kopenhaga dąży do zwiększenia wydajności produkcji rolnej drobnych producentów i poprawy ich zdolności do aktywnego udziału w łańcuchu dostaw dla jadłodajni i szkół. Aplikacja pomaga wypełnić lukę między urzędem ds. zakupów a jadłodajniami.

FUNCHAL

112 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2017**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2023**

Priorytety

SPOŁECZNOŚCI **ODŻYWIANIE**

Miasto kładzie duży nacisk na ochronę środowiska, a poprzez udział w projekcie Food Trails starało się połączyć te wysiłki ze zrównoważoną gospodarką żywnościową. W 2023 r. dzięki projektowi Food Trails Funchal wprowadziło swoją pierwszą strategię żywnościową, pod nazwą „Semear", zaprojektowany wspólnie po intensywnej pracy oddolnej z lokalnymi interesariuszami i obywatelami.

Pilotaż 1 – Zaangażowanie społeczności

Wydarzenia i działania edukacyjne dotyczące zrównoważonej i zdrowej diety

Funchal wsparło obywateli w zakresie zrównoważonych diet poprzez wydarzenia takie jak „Tydzień żywności w Funchal", oferując pokazy gotowania, szkolenia dla nauczycieli i ulotki na temat żywności. Kładąc nacisk na transformację białek, miasto zorganizowało również „Światowy dzień roślin strączkowych", z powodzeniem angażując różnych uczniów i studentów oraz instytucje. Do kolejnych istotnych rezultatów można zaliczyć otwarcie „Ośrodka nauk ścisłych FunLab", przestrzeni o charakterze edukacyjnym, gdzie propagowana jest znajomość zagadnień dot. żywności poprzez praktyczne eksperymenty i zajęcia, ze wsparciem ze strony uniwersytetu i Madery.

Pilotaż 2 – Gospodarka o obiegu zamkniętym

Wzmocnienie pozycji mieszkańców zajmujących mieszkania socjalne w zakresie kompostowania i szerszych praktyk obiegu zamkniętego odpadów żywnościowych

W osiedlach socjalnych również promowano działania poświęcone znajomości zagadnień dot. żywności, poruszające różne tematy, takie jak zapobieganie marnowaniu żywności i gotowanie z wykorzystaniem nadwyżek żywności. Ponadto wśród mieszkańców rozprowadzono ulotki promujące kulturę obiegu zamkniętego, wprowadzono kompostowniki i przeprowadzono szkolenia dla wszystkich mieszkańców.

LICZBY Z LIVING LABÓW

89 715

obywateli włączonych w działania dzięki Tygodniowi żywności w Funchal

1 245

mieszkań socjalnych uczestniczących w środowiskowym pilotażu dot. kompostowania

44

interesariuszy z **28** instytucji uczestniczyło w sesji grup problemowych w maju/czerwcu 2023 r., co doprowadziło do opracowania polityki żywnościowej.

FILM

GRENOBLE-ALPES METROPOLE

450 000 mieszkańców, 49 gmin

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2024**
Członek **GR Eurocities ds. żywności**

Priorytety

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

KLIMAT

W jaki sposób obszar metropolitalny o ograniczonej powierzchni gruntów rolnych i małej samowystarczalności żywnościowej może zwiększyć lokalną produkcję żywności wysokiej jakości? Poszerzając obszar działań. Od 2015 r. GAM współpracuje z sąsiednimi terytoriami nad zbudowaniem sieci współpracy zajmującej się rolnictwem i wykorzystaniem krajowego oznakowania PAT w celu dodania wymiaru żywnościowego do tej podstawy rolniczej.

Pilotaż 1 – Znajomość zagadnień dot. żywności

Miesiąc wydarzeń w całym mieście poświęconych kwestii zmiany diety na zdrowszą

Aby móc propagować lokalną produkcję, Grenoble Alpes Metrople musiało zająć się lokalną konsumpcją, a tym samym zmianą zachowań. W ramach projektu Food Trails, od roku 2020, Grenoble Alpes Metropole organizowało coroczne wydarzenie mające na celu zaangażowanie kogoś więcej niż tylko tych samych uczestników co zwykle – „Miesiąc transformacji żywnościowej", obejmujący liczne działania dotyczące żywności. Inicjatywa ta zachęcała obywateli do stosowania bardziej zrównoważonych i zdrowszych diet, mobilizując lokalne podmioty do promowania przyjaznych dla środowiska sposobów produkcji, konsumpcji i pozyskiwania żywności.

Pilotaż 2 – Zrównoważone diety w stołówkach szkolnych

Program wsparcia dla gmin na poziomie metropolitalnym

Grenoble Alpes Metropole uruchomiło inicjatywę wolontariacką, aby wspierać gminy w usprawnianiu praktyk zaopatrzenia w żywność, mając na celu wprowadzenie zdrowszych, zrównoważonych diet w szkołach. Działanie to koncentrowało się na poprawie jakości, rodzaju i zaopatrzenia w żywność oraz ograniczaniu marnotrawstwa poprzez dostosowane szkolenia tak, żeby fachowcy uwzględniali wyzwania związane z transformacją żywnościową w codzienną praktykę.

Pilotaż 3 – Międzyterytorialna rada ds. żywności

Ustanowienie rady na szczeblu pomiędzy obszarem metropolitalnym a departamentem

W 2022 r., również dzięki projektowi Food Trails, GAM zainicjowało perspektywiczne badanie, aby stworzyć wizję pożądanego międzyterytorialnego systemu rolno-żywnościowego do 2050 roku. Wyniki zostały włączone do międzyterytorialnego projektu żywnościowego. Pod koniec 2023 r. GAM ustanowiło Międzyterytorialną radę ds. żywności zapewniającą zarządzanie wdrażaniem wspólnej wizji. W 2024 r. rada metropolitalna GAM również przyjęła te wytyczne, wprowadzając swoją wstępną politykę rolno-żywnościową, która jest obecnie wdrażana. www.pait-transition-alimentaire.org

LICZBY Z LIVING LABÓW

50
wydarzeń organizowanych co roku w ramach Miesiąca transformacji żywnościowej od 2020 r.

120
aktywnych interesariu na ostatniej sesji Międzyterytorialnej rady ds. żywności

7
gmin zaangażowanych w roku szkolnym 2022/2023, dostarczających prawie 54% codziennych posiłków w publicznych szkołach podstawowych na obszarze Grenoble Alpes Metropole

FILM

GRONINGEN

232 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2023**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2012**
Aktualizacja **strategii polityki żywnościowej** **2024**

Priorytety

SPOŁECZNOŚCI | KLIMAT

Groningen było pierwszą gminą w Holandii, która przyjęła politykę żywnościową w 2012 roku. Podczas realizacji projektu Food Trails miastu przyświecał ogólny cel, jakim było wspieranie mieszkańców, aby dokonywali zdrowszych wyborów, oraz zachęcanie do prowadzenia zrównoważonej produkcji i przetwórstwa żywności. Aby osiągnąć ten cel, miasto koncentrowało się głównie na wspieraniu i łączeniu dotychczasowych lokalnych oddolnych inicjatyw dotyczących żywności.

Pilotaż 1 – Propagowanie zdrowych diet

Książka kucharska i kursy dla szkół i domów kultury

Aby poszerzyć wiedzę i umiejętności w zakresie żywności, szczególnie w zakresie zrównoważonego, zdrowego odżywiania na bazie roślin, miasto opublikowało i rozpowszechniło przystępną książkę kucharską „Samzen Koken in Groningen” (Gotujemy razem w Groningen). Zawiera ona niedrogie, smaczne przepisy, a do tego prowadzone są zajęcia „Szkolenia dla instruktorów” i lekcje gotowania w domach kultury i szkołach w uboższych dzielnicach. Co więcej, aby zainspirować i zmotywować mieszkańców, miasto uruchomiło platformę pod nazwą „Zrównoważone Groningen”.

Pilotaż 2 – Miejskie rolnictwo

Wsparcie inicjatyw środowiskowych

Propagowanie wprowadzenia większej ilości jadalnych roślin zielonych w przestrzeni publicznej było kolejnym celem Groningen, które wspierało działania ogrodnicze prowadzone w Westpark: w tętniącym życiem ośrodku kultury „Tuinindestad”, w ogrodzie leśnym „PlukN”, w regeneracyjnym ogrodzie z samodzielnymi zbiorami „Blije Bodem” oraz w szkolnym ogrodzie służącym edukacji w zakresie przyrody i zrównoważonego rozwoju w Groningen. Projekty związane z żywnością zostały płynnie połączone, dzięki czemu powstała przestrzeń, która sprzyja zaangażowaniu społeczności poprzez jedzenie. Labirynt, po którym można jeździć rowerem, został zaprojektowany tak, aby był zarówno edukacyjny, jak i interaktywny, z kodami QR, które dostarczają informacji o drzewach, krzewach i owocach.

LICZBY Z LIVING LABÓW

2 000
rozprowadzonych książek kucharskich

1 200
dzieci kształconych w ogrodach szkolnych co roku

680 misek
320 misek zupek rozwiezionych pod drzwi i 360 misek zupy rozdanych na wydarzeniu

6 000
mieszkańców wzięło udział w pionierskiej ankiecie nt. zachowań i postaw wobec żywności.

FILM

Pilotaż 3 – Ogrody żywności dla pomocy żywnościowej

Aby ułatwić wybór zdrowej żywności, sprawić, żeby nabrał bardziej społecznego i integracyjnego charakteru, miasto wsparło inicjatywę przedsiębiorstwa społecznego „Toentje", projekt „Zupa na chodniku". W tym przypadku żywność była narzędziem dla pracowników środowiskowych, aby zaangażować mieszkańców dzielnicy, z którymi w przeciwnym razie nie byłoby kontaktu. Pracownicy socjalni pracowali w dzielnicy, oferując zupę jako sposób na nawiązanie kontaktu z mieszkańcami, którzy w przeciwnym razie mogliby pozostać społecznie odizolowani. Inicjatywa przyczyniła się do zniesienia barier, które powstrzymywały mieszkańców przed kontaktami z pracownikami socjalnymi, promowała zajęcia środowiskowe podczas tych wydarzeń i stanowiła okazję do skierowania osób do ośrodka socjalnego w dzielnicy.

Pilotaż 4 – Międzywydziałowa grupa robocza

Lepsze zarządzanie systemami żywnościowymi i transformacją białek

Miasto poprawiło współpracę międzywydziałową, integrując polityki gminne z polityką żywnościową Groningen w celu przyjęcia podejścia systemowego. Zintensyfikowano wewnętrzną koordynację i współpracę w zakresie żywności poprzez regularną wymianę wiedzy i działań. Te wysiłki doprowadziły do aktualizacji polityki żywnościowej w czerwcu 2024 r.

www.duurzaamgroningen.nl

MEDIOLAN

1 396 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2015**
Przewodniczący **GR Eurocities ds. żywności**

Priorytety

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

KLIMAT

Mediolan ma duże doświadczenie w zakresie polityki żywnościowej, ponieważ zajmuje się tą dziedziną od wystawy EXPO 2015, która pozostawiła po sobie podwójną spuściznę: politykę żywnościową Mediolanu, mającą polepszyć usługi publiczne związane z żywnością, oraz MUFPP, ogólnoświatowe zobowiązanie burmistrzów do działania na rzecz zrównoważonych systemów żywnościowych.
Jednym z priorytetów polityki żywnościowej Mediolanu jest zrównoważony charakter programu posiłków szkolnych, który został wzmocniony i poprawiony w ramach projektu Food Trails, we współpracy z Milano Ristorazione, agencją komunalną, która zarządza zaopatrzeniem w żywność.

Pilotaż 1 – Motywowanie stołówek szkolnych

Remonty stołówek szkolnych w celu motywowania do zapobiegania marnowaniu żywności i promowania zdrowych wyborów żywieniowych

Piękne, kolorowe i zrewitalizowane przestrzenie, które sprawiają, że czas posiłku jest dla dzieci pozytywnym przeżyciem, co przyczynia się do ich dobrego samopoczucia i sprzyja zdrowszym relacjom z jedzeniem przy jednoczesnym zmniejszeniu ilości odpadów. Mediolan zdołał znacząco zmniejszyć ilość odpadów żywnościowych w pięciu szkołach, stosując innowacyjne podejście polegające na motywowaniu behawioralnym (nudging), aby wpływać na indywidualne wybory. Monitorowanie, analiza danych i zadowolenie klienta wykazały powodzenie eksperymentu i zapewniły możliwość zabezpieczenia wewnętrznego budżetu na potrzeby powielenia działań w przyszłości.

Pilotaż 2 – Redystrybucja nadwyżek żywności

Zapewnianie porównywalnych pomiarów i możliwości ekspansji już prowadzonych działań

Aby usprawnić logistykę redystrybucji nadwyżek, miasto poprawiło analizę zbierania danych na temat dotychczasowych działań, zapewniając lepsze planowanie w celu zwiększenia skali interwencji.
Inicjatywa ta została znacznie rozszerzona w celu zwiększenia zasięgu terytorialnego i dotarcia do obszarów wcześniej niedostatecznie wspieranych. Agencja komunalna odpowiedzialna za stołówki szkolne opracowała innowacyjny system monitorowania odpadów żywnościowych, który służy do oceny zadowolenia z posiłków i wykorzystywania tych informacji w procesach, aby poprawiać usługi.

LICZBY Z LIVING LABÓW

5
wyremontowanych stołówek szkolnych, z których korzysta ponad 2000 dzieci

6%
zmniejszanie ilości odpadów żywnościowych w 5 wyremontowanych stołówkach, przy 95% zadowoleniu dzieci i dorosłych

231 000
ulotek rozprowadzono w ciągu 4 lat

62 tony
20 ton chleba i 42 tony owoców bank żywności odebrał ze szkolnych stołówek w 2023 r.

FILM

Pilotaż 3 – Szkolny kompost
Analiza wykonalności kompostowania w kuchniach i stołówkach

Dzięki analizie wykonalności przeprowadzonej w kuchniach i stołówkach Mediolan uzyskał głębszy wgląd w potencjał ponownego wykorzystania trudnych do uniknięcia odpadów żywnościowych w rozwiązaniach biogospodarczych (takie jak kompost, biofermentatory i pasza). Była to ocena ilości odpadów organicznych wraz z rozmieszczeniem geograficznym punktów powstawania tych odpadów na rozległym terenie. Propozycja ta obejmuje instalację kompostowników, ze wsparciem w postaci modułu edukacyjnego zaprojektowanego w celu zmaksymalizowania skuteczności inicjatywy.

Pilotaż 4 – Edukacja nt. żywności
Broszury dla dzieci nt. zdrowych i zrównoważonych nawyków żywieniowych

Aby zwiększyć świadomość wśród rodzin w temacie zapobiegania marnowaniu żywności, lokalnej produkcji żywności i zdrowych diet, Mediolan rozprowadził interesujące broszury w wszystkich przedszkolach i szkołach podstawowych. Czteroletnia kampania obejmowała różne tematy i koncentrowała się na zachęcaniu do konsumpcji lokalnych produktów rolnych i wspieraniu krótkiego łańcucha dostaw.
Oprócz dzieci kampania przyciągała również ich rodziny i nauczycieli, zwiększając w ten sposób swój zasięg i oddziaływanie.

SALONIKI

315 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2024**

Priorytety

ODŻYWIANIE

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Saloniki poszerzyły zagadnienie „lokalnej żywności" poza gastronomię, uwzględniając politykę gospodarczą, społeczną i środowiskową. Saloniki „poszły" dwiema ścieżkami: zwiększania wiedzy na temat zrównoważonych praktyk żywnościowych i miejskiego rolnictwa, a jednocześnie zagospodarowania obszarów miejskich na potrzeby produkcji żywności. Dodatkowo stworzyły zintegrowaną miejską politykę żywnościową, aby zapewnić zaangażowanie interesariuszy i wspierać trwałe zmiany systemowe.

Pilotaż 1 – Rada ds. żywności ustanowienie rady miejskiej na szczeblu gminnym

Aby zapewnić responsywny, inkluzywny i partycypacyjny proces decyzyjny, miasto stworzyło Radę ds. żywności, której celem było wywarcie wpływu na polityków, aby działali na rzecz systemu żywnościowego poprzez zapewnienie zaangażowania interesariuszy we współtworzenie kompleksowej miejskiej polityki żywnościowej opartej na czterech filarach. Rada ds. żywności powstała 15 października 2022 r. Jej siła bierze się między innymi z włączenia grup znajdujących się w trudnej sytuacji w prace nad polityką. Polityka została przyjęta w 2023 r. (podpisana przez Radę Miasta i burmistrza w 2024 r.) i koncentrowała się na 4 priorytetach: produkcja i dystrybucja żywności, edukacja nt. żywności, odpady żywnościowe i gastronomia.

Pilotaż 2 – Redystrybucja nadwyżek żywności Zapewnianie porównywalnych pomiarów i możliwości ekspansji już prowadzonych działań

Skupiając się na miejskiej winnicy, ogrodzie warzywnym i sadzie w Parku Doxa, miasto zapewniło infrastrukturę, organizowało wydarzenia i przyjmowało zagranicznych studentów. W 2023 r. Saloniki zostały członkiem rady Stowarzyszenia Miejskich Winnic. Gmina założyła również 4 nowe ogrody warzywne (3 w szkołach i 1 w organizacji społeczności lokalnej) oraz promowała uprawę i kompostowanie poprzez publikowanie aktualności na temat zielonych dachów na budynkach użyteczności publicznej.
x.com/Thes_FoodTrails

LICZBY Z LIVING LABÓW

700 m²
winnicy miejskiej

500
osób uczestniczyło w działaniach związanych z rolnictwem miejskim i zielonymi dachami

4
warsztaty partycypacyjne z udziałem rady ds. żywności

40
interesariuszy działających w radzie ds. polityki żywnościowej

30
wizyt terenowych i pouczających wycieczek po miejskiej winnicy

1 975
dzieci i studentów uczestniczyło w warsztatach podczas corocznego festiwalu recyklingu w Salonikach

FILM

TIRANA

421 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Przyjęcie **strategii polityki żywnościowej** **2024**

Priorytety

ODŻYWIANIE

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Od lat 90. Tirana przechodzi głęboką transformację, postrzegając zmiany jako okazję do przyjęcia zrównoważonego rozwoju. W ramach projektu Food Trails miasto położyło nacisk na przyspieszanie przejścia na zdrowsze, bardziej odporne i zrównoważone systemy żywnościowe. Dodatkowo Tirana opracowuje swoją pierwszą gminną strategię żywnościową – pierwszą w Albanii. Jest to główna spuścizna projektu Food Trails.

Pilotaż 1 – Krótki łańcuch dostaw

Stworzenie lokalnego rynku łączącego rolników z mieszkańcami

Niedawno gmina otworzyła Agro Park na podmiejskich terenach Farka, tworząc platformę, gdzie lokalne prywatne przedsiębiorstwa i hurtownie mogą sprzedawać organiczne produkty i skracają odległości pomiędzy producentami a konsumentami. Dodatkowo Agro Park, we współpracy z dietetykiem, propaguje zrównoważone diety poprzez wydarzenia edukacyjne oraz rozprowadzanie materiałów informacyjnych poświęconych zdrowemu żywieniu. Strategia pozyskiwania lokalnej żywności w Tiranie wspomogła działania w zakresie żywienia i zrównoważonego rozwoju podejmowane zarówno w stołówkach przedszkolnych, jak i w miejskich ośrodkach socjalnych służącym osobom potrzebującym we współpracy z lokalnym bankiem żywności.

Pilotaż 2 – Zapobieganie marnowaniu żywności

Działania na rzecz odzyskiwania i redystrybucji nadwyżek żywności oraz kampania informacyjna

Wstępny sondaż opracowany razem z Uniwersytetem Rolniczym w Tiranie wykazał niewielką świadomość skutków marnowania żywności. Kilka barier utrudnia przekazywanie nadwyżek żywności, w tym ograniczenia prawne i wyzwania logistyczne. W odpowiedzi miasto zainicjowało „kampanie zero waste", „dni zdrowej żywności" oraz elektroniczną broszurę rozpowszechnianą podczas wydarzeń w szkołach. Wysiłki obejmują również ograniczenie marnotrawstwa żywności poprzez ustanowienie systemu dystrybucji nadwyżek żywności wśród potrzebujących.

LICZBY Z LIVING LABÓW

4

przeprowadzone warsztaty poświęcone współtworzeniu living labu, które zgromadziły 50 uczestników

1

e-broszura propagująca konsumpcję zdrowej żywności

12

interesariuszy systemy żywnościowego wzmocniło współpracę z gminą, podpisując porozumienie wspierające przyjęcie lokalnych polityk żywnościowych

FILM

WARSZAWA

1 800 000 mieszkańców

Przystąpienie do **MUFPP** **2015**
Zastępca przewodniczącego
GR Eurocities ds. żywności

Priorytety

SPOŁECZNOŚCI **GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM**

W ramach inicjatywy Food Trails Warszawa zorganizowała Warszawski Food Lab, aby wspierać zrównoważoną transformację żywnościową z wykorzystaniem metody REACT, która łączy w sobie spostrzeżenia oparte na dowodach naukowych z myśleniem systemowym. Lab propaguje współpracę międzysektorową, kładąc nacisk na zmniejszanie ilości odpadów żywnościowych poprzez kierowanie działań do restauracji i stowarzyszeń otrzymujących żywność z lokalnego banku żywności.
Zatwierdzenie polityki żywnościowej: ze względu na polskie ramy ustawodawcze nie ma możliwości przyjęcia tematycznej polityki na szczeblu lokalnym; system żywnościowy zostanie uwzględniony w szerszej strategii miasta.

Pilotaż 1 – Zapobieganie marnowaniu żywności

Kompendium wiedzy dla właścicieli restauracji przedstawiające ramy prawne w zakresie darowizn żywności oraz kampanie informacyjne

Warszawa stworzyła kompendium ze wskazówkami dla restauratorów dotyczącymi darowizn żywności, któremu towarzyszyła kampania informacyjna „no waste. food co-op" zachęcająca do przekazywania żywności organizacjom pożytku publicznego. Dodatkowo poradnik „Współpracujemy, nie marnujemy!" ilustruje prostotę tego procesu. Platforma ułatwia restauracjom chcącym przekazywać nadwyżki żywności nawiązywanie kontaktów z lokalnymi organizacjami pozarządowymi zainteresowanymi odbieraniem żywności.

Pilotaż 2 – Zmniejszanie ilości odpadów żywnościowych

Optymalizacja zarządzania darowiznami żywności dla banków żywności

W drugim projekcie pilotażowym zajęto się potrzebami stowarzyszeń dostarczającym, we współpracy z lokalnym bankiem żywności, żywność obywatelom w trudnej sytuacji. Kluczowe zagadnienia to m.in.: rodzaj i ilość oddawanej żywności oraz zarządzanie żywnością przez te stowarzyszenia, które często mierzą się z dużą rotacją wolontariuszy. Rozwiązanie stworzone dla tych stowarzyszeń polegało na stworzeniu mapy przepływów żywności oraz dostarczeniu inteligentnych, intuicyjnych systemów przechowywania żywności z zestawem jasnych instrukcji dla ich placówek. Powstał między innymi inteligentny system oznaczeń dla różnych pomieszczeń, półek i lodówek, przyczyniający się do wprowadzania dobrych praktyk i nowych nawyków.

LICZBY Z LIVING LABÓW

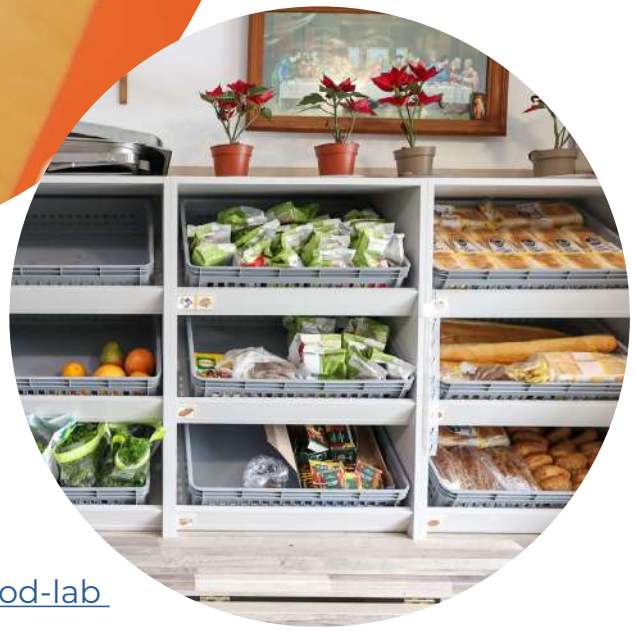
77
lokalnych organizacji pozarządowych zainteresowanych wprowadzeniem całego lub części inteligentnego systemu przechowywania oraz otrzymaniem zestawu instrukcji

77
restauracji otrzymało materiały z kampanii, które pomogą im w dystrybucji nadwyżek żywności

146
uczestników warsztatów

1
opublikowany artykuł naukowy

FILM

www.linkedin.com/company/warszawski-food-lab
https://nowaste.waw.pl/

3. MONITOROWANIE ODDZIAŁYWANIA

Dzień nawiązywania kontaktów
Mediolan, 09.05.2023

Działania pilotażowe realizowane w ramach projektu Food Trails tworzą zbiór 31 ukierunkowanych interwencji na małą skalę, w tym innowacje polityczne, które obejmują szeroki zakres tematów i interesariuszy w całym zakresie miejskiego systemu żywnościowego. Te działania pilotażowe są wdrażane jako tzw. „living laby", czyli żywe laboratoria, w których nacisk jest położony na innowacyjne uczenie się i uczenie się partycypacyjne.
Te przestrzenie do badań eksperymentalnych wykorzystują multidyscyplinarne metody i koncepcje oraz gromadzą ludzi w kontekstach społecznych wokół szeregu tematów. Wziąwszy pod uwagę, że w projekcie bierze udział 11 miast z 9 krajów, należy koniecznie uwzględnić społeczno-kulturowe postawy wobec żywności, ponieważ mogą one mieć znaczący wpływ na powodzenie transformacji systemów żywnościowych.
Ostatecznie ocena oddziaływania umożliwia oszacowanie, jakie zmiany w miejskich systemach żywnościowych nastąpiły na skutek działań w ramach living labów wdrożonych w 11 miastach.

Powiązanie interwencji z transformacją systemową

Interwencje te trwają krótko i mają wąski zakres ze względu na ograniczenia czasu, środków finansowych i innych zasobów. Transformacja systemu jest procesem długotrwałym, szeroko zakrojonym i nieregularnym. Konieczne są dodatkowe korzyści w zakresie zrównoważonego rozwoju (socjalno-zdrowotne, ekonomiczne, środowiskowe); ustanowienie powiązań pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi, a także pomiędzy gruntami i wodami, aby wspierać wiejsko-miejskie systemy żywnościowe; zapewnienie włączenia wszystkich interesariuszy i podmiotów systemu żywnościowego; a także ustanowienie lub wzmocnienie związków pomiędzy systemami i obszarami polityki żywnościowej a innymi złożonymi systemami i obszarami (ramy CLIC, Sonnino i in.).

Współprojektowanie oceny oddziaływania

W procesie partycypacyjnym opracowywane były scenariusze w oparciu o oddziaływanie pilotaży na miejski system żywnościowy w dłuższej perspektywie. Centralne znaczenie dla tego procesu ma teoria zmiany (Theory of Change, TOC). Teoria zmiany to opis sekwencji wydarzeń, od której oczekujemy pożądanego skutku. Można zatem definiować teorię zmiany jako myślenie perspektywiczne lub tworzenie narracji perspektywicznej. Jest to metoda, która pozwala zrozumieć podstawowe założenia o tym, jak zmiana się dokona w naszym living labie.

Podejmowano m.in. poniższe kroki.

1. Szczegółowe opracowanie jednej lub kilku teorii zmian dla living labów, jest to proces iteracyjny rozciągnięty w czasie.
2. Powiązanie teorii zmiany z konkretnymi wskaźnikami dotyczącymi działań, rezultatów i oddziaływania.
3. Przygotowanie planu zbierania danych.
4. Analiza danych we wszystkich pilotażach była ograniczona przez różnorodność formatów i jakościowy charakter danych.

Wnioski dotyczące podejścia

Większość miast partnerskich nie znała naukowego podejścia do oceny oddziaływania zastosowanego w projekcie Food Trails. Podejście to pomogło miastom partnerskim uwzględnić zmiany systemowe z różnych perspektyw podczas projektowania polityki i planowania działań. Wsparcie ze strony badaczy w postaci narzędzi doradczych, wstępnych ocen, wzajemnego uczenia się i częstej interwizji ułatwiło poznawanie i przyjęcie podejścia wśród miast partnerskich, ale bariery pozostały.

Główne rezultaty i wnioski

Ocena oddziaływania w projekcie Food Trails ma na celu zastanowienie się na działaniami, rezultatami i oddziaływaniem akcji pilotażowych w odniesieniu do ambitnych, ukierunkowanych na przyszłość ścieżek oddziaływania z teorii zmiany. Na ilustracji 3.1 przedstawiono ścieżki w uproszczonym formacie.

Kluczowe obszary rezultatów z działań pilotażowych Food Trails można pogrupować według kategorii MUFPP, ze wskazaniem głównych sukcesów i wyciągniętych wniosków z kilku miast i interwencji.

Polityka żywnościowa i rady ds. polityki żywnościowej (rezultat MUFPP: zarządzanie). Wszystkie 11 miast i władz metropolitalnych w projekcie Food Trails poczyniło istotne postępy, zmieniając zarządzanie systemem żywnościowym w drodze przyjęcia polityk i strategii żywnościowych, wzmocnienia formalnych i nieformalnych rad ds. polityki żywnościowej tak, aby włączyć w podejmowanie decyzji wiele różnych lokalnych podmiotów oraz usprawniania koordynacji polityk międzywydziałowych.

Posiłki w szkole, edukacja i motywowanie behawioralne (rezultat MUFPP: zrównoważone diety i odżywianie). W pilotażach wykorzystano szkołę jako odpowiednie środowisko, aby uczyć dzieci o żywności oraz zdrowych i zrównoważonych nawykach żywieniowych, włączając w to stosowanie wytycznych dotyczących diet planetarnych.

Zaangażowanie obywateli i znajomość zagadnień dot. żywności (rezultat MUFPP: sprawiedliwość społeczna i ekonomiczna). Pilotaże, które były poświęcone znajomości zagadnień dot. żywności, wzmocniły zarówno podejmowanie decyzji żywieniowych w celu zaspokojenia osobistych potrzeb żywieniowych (np. posiłki z fasoli), ale także związek indywidualnych działań ze zrównoważonym systemem żywnościowym poprzez festiwale i działania edukacyjne.

Rolnictwo miejskie i związki między wsią a miastem (rezultat MUFPP: produkcja żywności). W ramach działań pilotażowych wspierano związki między konsumpcją żywności w miastach i rozwojem społeczności lokalnych a inicjatywami w zakresie rodzimych upraw, lokalnej bioróżnorodności, miejskiego ogrodnictwa i krótkich łańcuchów dostaw.

Zrównoważone zamówienia publiczne (rezultat MUFPP: dostawy i dystrybucja żywności) Wspólnie projektowano narzędzia (m.in. aplikacje do interakcji z personelem jadłodajni, do obliczania oszczędności), aby wykorzystać siłę zamówień publicznych dla szkół oraz innych stołówek publicznych jako punkt wyjścia do zmiany lokalnych systemów żywnościowych.

Systemy żywnościowe w obiegu zamkniętym i zapobieganie marnowaniu żywności (rezultat MUFPP: odpady żywnościowe). Podczas gdy dostęp wszystkich do zdrowej i pożywnej żywności jest zagrożony, duże ilości żywności są marnowane. Kilka living labów eksperymentowało z formami odzyskiwania nadwyżek żywności i strategiami dystrybucji, a także inicjatywami mającymi na celu zmniejszenie ilości odpadów żywnościowych w miejscach takich jak targi, sklepy, publiczne stołówki i gospodarstwa domowe.

Ilustracja 3.1. Rezultaty i oddziaływanie akcji pilotażowych (interwencji) w Food Trails przypisane do kategorii z Paktu Mediolańskiego o miejskiej polityce żywnościowej i celów strategii Food 2030.

Uczestnictwo lokalnych interesariuszy

Lokalni interesariusze odgrywali kluczową rolę na każdym etapie miejskich living labów, od początkowej fazy współprojektowania, poprzez wdrażanie działań pilotażowych, aż po monitorowanie wyników. Ponadto ich potencjalna rola w uczestniczeniu w living labach i zarządzaniu nimi po zakończeniu projektu pozostaje znacząca.
Lokalni interesariusze uczestniczący w living labach dostarczali informacje zwrotne na temat potencjalnego oddziaływania działań pilotażowych. Projekt Food Trails odegrał katalityczną rolę w zaangażowaniu podmiotów w lokalny system żywnościowy, otwierając nowe możliwości dla działań interesariuszy na różne sposoby:

- zapewniając zasoby takie jak środki finansowe, sieci i budynki,
- dostarczając wiedzę i wsparcie w kwestiach praktycznych, a także polityki żywnościowej,
- dostarczając umiejętności poprzez szkolenia,
- wspierając w definiowaniu wspólnych wytycznych i precyzyjnych celów,
- wspomagając świadomość i propagując organizacje i odpowiednie działania,
- łącząc ze sobą właściwych interesariuszy,
- łącząc z innymi stosownymi projektami i/lub politykami,
- analizując potrzeby interesariuszy,
- przyczyniając się do rozpowszechniania przesłań związanych z inicjatywami danego miasta,
- wspierając w definiowaniu wizji zwiększania skali inicjatyw oraz pozytywnych modeli opracowanych w trakcie realizacji projektu Food Trails.

Projekt Food Trails wywarł wpływ na miejskie polityki żywnościowe poprzez włączenie w działania wielu różnych interesariuszy w 11 miastach partnerskich. Za pośrednictwem miejskich living labów projekt zaangażował **179 interesariuszy** z różnych sektorów, tworząc sprzyjające współpracy środowisko, które wpłynęło na liczne podmioty spoza początkowego grona uczestników. Wówczas działania w ramach projektu, opracowane wspólnie z lokalnymi interesariuszami, mogły objąć swoim zasięgiem jeszcze większą liczbę osób prywatnych i organizacji.

Metodologia przyjęta przez badaczy w projekcie do monitorowania działań pilotażowych dotyczących polityki żywnościowej była procesem systematycznym i opartym na współpracy. Dzięki temu wskaźniki użyte do mierzenia oddziaływania miejskich polityk żywnościowych zostały dostosowane do konkretnego kontekstu oraz potrzeb zaangażowanych miast. W ramach tej metodologii postępowano według czterech kluczowych kroków, zapewniając zarówno trafność, jak i skuteczność działania:

Krok 1: Wskazanie właściwych ram do monitorowania polityk żywnościowych
Krok 2: Warsztaty i sondaże w mieście
Krok 3: Dostosowanie teorii zmiany
Krok 4: Ostateczny dobór wskaźników i wywiady

Dzięki temu procesowi współpracy prowadzonemu przez badaczy projektu, miasta zidentyfikowały łącznie **214 wskaźników do monitorowania postępów**. 20 z nich pochodziło z ram monitorowania MUFPP, 12 z ram CRFS, a pozostałe to wskaźniki dostosowane do konkretnych potrzeb poszczególnych miast. Dzięki złożoności tych wskaźników powstała struktura służąca do analizy procesu i rezultatów.

Investors Living Lab w Food Trails

Jeśli chodzi o interakcje z zewnętrznymi interesariuszami zainteresowanymi inwestycjami oddziałującymi społecznie, w programie projektu na pierwszym miejscu była innowacyjność. Inwestycje oddziałujące społecznie oraz ich potencjał w zakresie przyczyniania się do głównych procesów transformacji społecznej spotykają się z coraz większym zainteresowaniem, a ich znaczenie pojawia się w wielu kontekstach. Poprzez obligacje społeczne i ekologiczne, inwestycje i wykup aktywów rosnąca liczba inwestorów stara się zapewnić, promować i wdrażać zrównoważone praktyki biznesowe dla lepszej przyszłości. W projekcie Food Trails dążono do tego, aby prywatni inwestorzy zetknęli się z procesem rozwoju miejskiej polityki żywnościowej i aby to ułatwić poprzez specjalistyczne metodologie kierowanych interakcji.

Projekt Food Trails zaprosił ekspertów, inwestorów i podmioty finansowe do udziału w Investors Living Lab wraz z gminami partnerskimi projektu. Podczas kilku spotkań i wymian Investors Lab zajmowano się 8 tematami, aby przeanalizować spostrzeżenia i doświadczenia w zakresie konkretnych zagadnień związanych z oddziałującymi społecznie inwestycjami w miejskie systemy żywnościowe oraz pomóc w opracowaniu „mapy drogowej" dla takich inwestycji.

W okresie od lutego 2022 r. do stycznia 2023 r. living lab poświęcony inwestorom realizującym inwestycje oddziałujące społecznie prowadzony w ramach projektu Food Trails zajmował się następującymi tematami:

Szczegóły dotyczące Living Labu poświęconego inwestorom w Food Trails

https://foodtrails.milanurbanfoodpolicypact.org/resources/food-trails-impact-investors-living-lab/

1. **oddziaływanie** – definiowanie oddziaływania i sposobu jego osiągnięcia;
2. **dążenia** – cel ogólny i cele szczegółowe zakorzenione w przejściu na zrównoważone systemy żywnościowe;
3. **dane** – dane i informacje niezbędne do podejmowania decyzji;
4. **polityka** – polityki i przepisy umożliwiające dokonanie zmian;
5. **produkty** – usługi finansowe, towary konsumpcyjne, kształtowanie łańcuchów wartości (gotowość do realizacji inwestycji i procesów);
6. **zwiększanie skali** – wprowadzanie innowacji wykraczających poza podmioty lokalne;
7. **zdolności** – znajomość zagadnień finansowych wraz z szerszą społecznością;
8. **społeczność** – funkcjonalna poprawa systemów żywnościowych na poziomie obywateli.

Dzięki bardzo pouczającym spotkaniom, których koordynacją zajmował się ośrodek badań ekonomicznych Wageningen Economic Research, Investors Living Lab prowadzony w ramach projektu Food Trails wniósł wkład w opracowanie mapy drogowej zwiększania skali oddziałujących społecznie inwestycji w miejskich systemach żywnościowych. Dokument ten ma na celu omówienie praktycznych obszarów, aby umożliwić i ułatwić rozszerzenie przepływów środków inwestycyjnych na rzecz zdrowych i zrównoważonych systemów żywnościowych w miastach Food Trails i nie tylko.

Mapa drogowa ma na celu wprowadzenie perspektywy inwestycyjnej do miejskiej polityki żywnościowej, stanowiąc zasób dla gmin i innych podmiotów miejskich systemów żywnościowych, aby włączyć inwestycje oddziałujące społecznie w systemy żywnościowe i kształtowanie polityki oraz stworzyć okazje do inwestowania, a także trwałe partnerstwa.

Zaproszenie do zgłaszania rozwiązań dla startupów i MŚP

W celu rozszerzenia lokalnych living labów i włączenia innowacyjnych podmiotów prywatnych Cariplo Factory w ścisłej współpracy z miastami partnerskimi ogłosiło zaproszenie do zgłaszania rozwiązań dla startupów / MŚP na poziomie europejskim.
Chodziło o zaprojektowanie otwartego przepływu innowacji charakteryzującego się oceną potrzeb miast i zainicjowanie specjalnego „Zaproszenia do zgłaszania rozwiązań", aby znaleźć najlepsze przypadki transformacji systemu żywnościowego prowadzone przez MŚP / startupy, które mogłyby być przykładem dla uczestników living labów podczas projektu, a nawet po jego zakończeniu.
Metodologia przyjęta do stworzenia procesu dobierania nowatorskich przedsiębiorstw i miast została opracowana przez Cariplo Factory, z uwzględnieniem różnic między 11 miastami, ścieżek poszczególnych living labów, statusu wdrożenia każdego programu pilotażowego w związku z rozwojem polityki żywnościowej danego miasta oraz procesu transformacji i wzmacniania pozycji, który poszczególne miasta realizują w ramach projektu Food Trails.

Celem działań było stworzenie platformy testowej wspierającej living laby na ich drodze do innowacji i zrównoważonego rozwoju biznesowego ich działań w zakresie polityki żywnościowej. Opierając się na wynikach analizy, Cariplo Factory przedstawiło metodę lepszego powiązania potrzeb i rozwiązań wśród podmiotów w poszczególnych living labach.

Na wezwanie odpowiedziało 200 firm z terenu całej Europy i nie tylko (lecz kwalifikowały się tylko startupy i MŚP z UE) i wybrano 23 firmy na Dzień nawiązywania kontaktów z miastami Food Trails. O ile wysoki odsetek odpowiedzi na to zaproszenie jest sam w sobie interesujący, o tyle informacje zwrotne z miast były prawdziwym sprawdzianem powodzenia takiego przełomowego procesu dla lokalnych organów administracji publicznej. W większości przypadków miasta zgodziły się, że potrzeba bardziej intensywnych kontaktów z sektorem prywatnym, podkreślając ogromny potencjał startupów i MŚP. Z drugiej strony ogólnoeuropejski zasięg zaproszenia przyniósł wyzwanie, jeśli chodzi o składanie zamówień na usługi od zagranicznych firm.

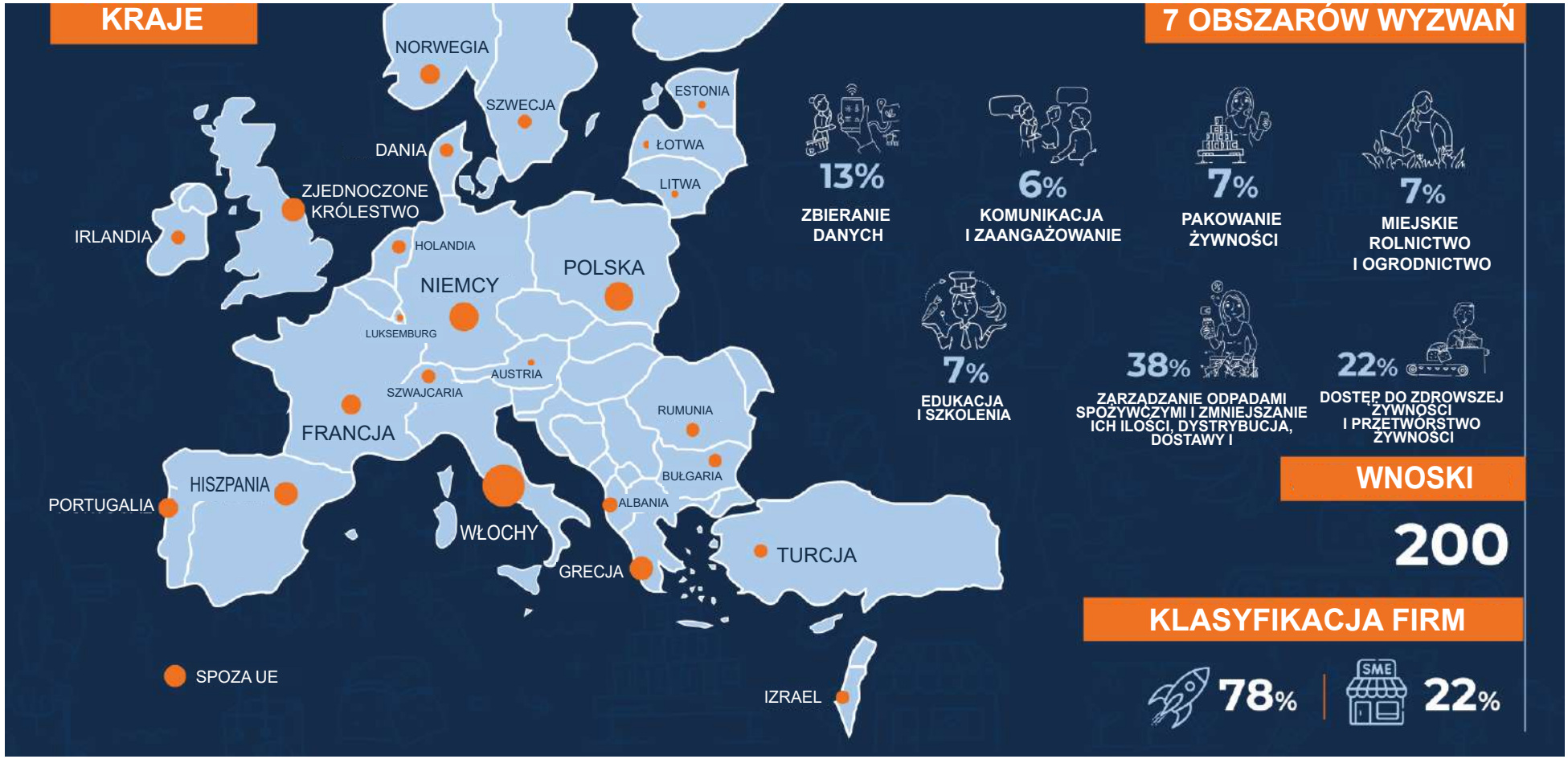

KRAJE
NORWEGIA
SZWECJA
ESTONIA
ŁOTWA
LITWA
DANIA
ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO
IRLANDIA
HOLANDIA
POLSKA
NIEMCY
LUKSEMBURG
AUSTRIA
SZWAJCARIA
FRANCJA
RUMUNIA
BUŁGARIA
ALBANIA
HISZPANIA
PORTUGALIA
WŁOCHY
GRECJA
TURCJA
IZRAEL
SPOZA UE
7 OBSZARÓW WYZWAŃ
13% ZBIERANIE DANYCH
6% KOMUNIKACJA I ZAANGAŻOWANIE
7% PAKOWANIE ŻYWNOŚCI
7% MIEJSKIE ROLNICTWO I OGRODNICTWO
7% EDUKACJA I SZKOLENIA
38% ZARZĄDZANIE ODPADAMI SPOŻYWCZYMI I ZMNIEJSZANIE ICH ILOŚCI, DYSTRYBUCJA, DOSTAWY I
22% DOSTĘP DO ZDROWSZEJ ŻYWNOŚCI I PRZETWÓRSTWO ŻYWNOŚCI
WNOSKI
200
KLASYFIKACJA FIRM
78%
SME
22%

4. NAŚLADOWANIE I TRANSFER WIEDZY

Przekazywanie wiedzy poprzez ścieżki nauki wzajemnej i wymiany opiera się na takiej idei, że miasta mierzą się z podobnymi wyzwaniami i nauczą się najwięcej od siebie nawzajem, dzieląc się konkretnymi doświadczeniami i spostrzeżeniami, dążąc do doskonalenia naszych miejskich systemów żywnościowych.

Warsztat poświęcony naśladowaniu
Bordeaux, 27.09.2023

Konferencja na temat zamówień publicznych
Kopenhaga, 17.06.2024

Warsztaty Terra Madre
Turyn, 28.09.2024

Od momentu wprowadzenia **Paktu Mediolańskiego o miejskiej polityce żywnościowej** w 2015 r. miasta na całym świecie znajdują w MUFPP arenę do wymiany doświadczeń i współpracy na rzecz rozwoju własnych polityk żywnościowych. Jednym z wyzwań MUFPP jest zorganizowanie skutecznych wymian, cel ten został zrealizowany przez Food Trails poprzez wdrożenie specjalnych działań mających na celu wspieranie wymiany wiedzy i powielanie działań w zakresie polityki żywnościowej i podejść systemowych wśród miast partnerskich oraz miast spoza konsorcjum. Obejmują one następujące działania w zakresie wzajemnego uczenia się:

- **warsztaty poświęcone wymianie wiedzy** mające tworzyć przestrzeń współpracy dla miast i innych istotnych interesariuszy (takich jak badacze), aby mogli wymieniać się spostrzeżeniami, wyzwaniami i wyciągniętymi lekcjami.
- **czynności naśladowcze:** służące promowaniu wymiany wiedzy między miastami, ułatwiając uczenie się i naśladowanie innowacyjnych rozwiązań.
- **nauka kaskadowa:** ułatwia transfer bogactwa wiedzy opracowanej przez cały czas trwania projektu do zewnętrznych interesariuszy. Do tego celu w projekcie Food Trails użyto trzech głównych narzędzi: webinaria, program nauki kaskadowej oraz warsztat poświęcony naśladowaniu.

Podczas wdrażania tych działań używano narzędzia szybkiego przeglądu na potrzeby naśladowania (QuickScan Lens for Replication, QSLR), aby badać i propagować wymianę wiedzy oraz zmianę skali, a także zbierać dane badawczych.

Szybki przegląd na potrzeby naśladowania QSLR

Narzędzie QSLR wykorzystywano do badania i propagowania wymiany wiedzy, zmiany skali działań oraz zbierania danych badawczych. Narzędzie QSLR obejmuje sześć wymiarów, są to: organizacja polityk, wizja i program, role interesariuszy, zasoby, działania i interaktywna nauka. Wymiary te wykorzystuje się do kierowania rozmów i analiz w celu zidentyfikowania barier i czynników sprzyjających zmienianiu skali lokalnych inicjatyw i polityk, których ostatecznym celem jest przyczynienie się do stworzenia zrównoważonego i bezpiecznego systemu żywnościowego. QSLR to elastyczne narzędzia, które wspomaga ciągłą adaptację i uczenie się, wspierając zmiany systemowe poprzez zaangażowanie interesariuszy i zastosowanie wiedzy.

Podmioty zaangażowane w czynności naśladowcze

W czynności naśladowcze w projekcie Food Trails zaangażowane były różne podmioty:

- **Miasto-mentor/ekspert:** miasta posiadające specjalistyczną wiedzę, dzielące się spostrzeżeniami z podopiecznymi.
- **Podopieczny:** miasta uczące się od innych miast i stosujące nową wiedzę w swoim kontekście.
- **Prowadzący (Eurocities):** zarządza procesami, wspiera interakcje i prowadzi uczestników do osiągnięcia celów edukacyjnych.
- **Badacz-obserwator:** ułatwia wymianę wiedzy i uczestniczy w wizytach naśladowczych i wywiadach.
- **Badacz wspierający:** obserwuje i pomaga badaczom-obserwatorom podczas wizyt.
- **Ekspert (zewnętrzny):** udziela specjalistycznej wiedzy w razie potrzeby – przy konkretnych działaniach takich jak warsztaty.

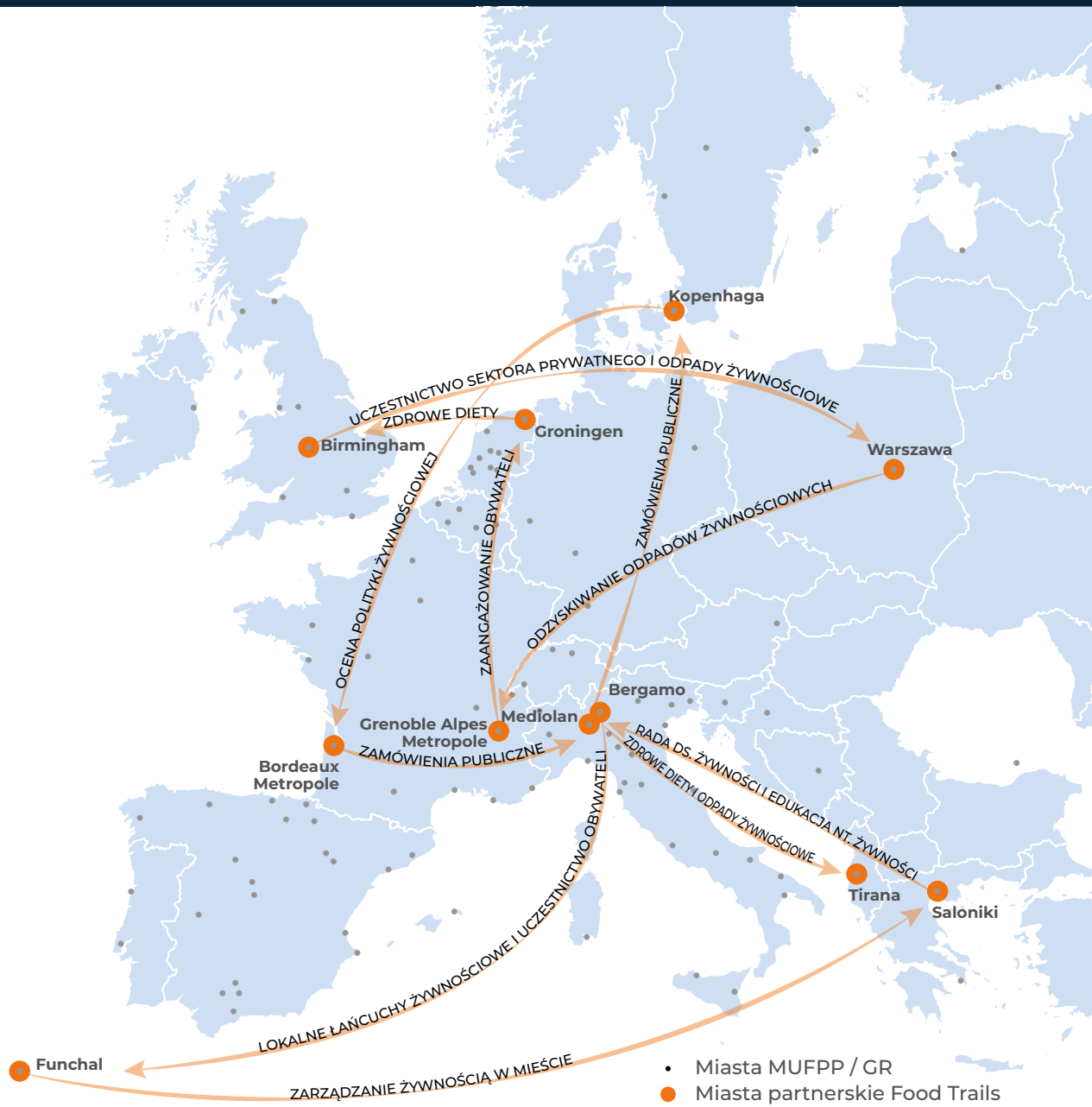
Program nauki wzajemnej

W 11 miastach należących do konsorcjum Food Trails działania te realizowano za pomocą dwóch metodologi nauki wzajemnej:

- **Obserwowanie przy pracy:** miasto-podopieczny odwiedza miasto-mentora, aby przyjrzeć się wdrażaniu innowacji. Dzięki temu miasto-podopieczny może dowiedzieć się, jak zmienić skalę lub dostosować te innowacje we własnym kontekście lub w innych miastach.
- **Misja ekspertów:** miasta-eksperci współpracują z miastem-podopiecznym, aby przekazać mu wiedzę i umiejętności, udzielając bezpośredniego wsparcia przy naśladowaniu i zmienianiu skali innowacji poprzez rozwiązywanie problemów i pogłębione doradztwo.

Podczas gdy obserwowanie przy pracy koncentruje się na naśladowaniu i transferze tego, co zaobserwowano w mieście-mentorze, z jasnymi celami i metodologiami transferu, misja ekspertów koncentruje się na udzielaniu podopiecznemu zindywidualizowanych porad i może być preferowana w przypadku miast na bardzo wczesnym etapie prac. Podczas misji ekspertów miasta-eksperci odwołują się do swoich doświadczeń, aby udzielać porad, które miasto-podopieczny będzie mogło naśladować stosownie do sytuacji.

Na mapie i w tabeli przedstawiono wszystkie działania polegające na obserwowaniu przy pracy opracowane w konsorcjum Food Trails.

Miasto	Temat	Rezultat
Bergamo odwiedziło **Funchal**	Lokalne łańcuchy żywnościowe i uczestnictwo obywateli	Bardziej inkluzywne podejście do edukacji nt. żywności i podnoszenia świadomości poprzez powiązanie z innymi inicjatywami społecznymi, co prowadzi do lepszej współpracy międzywydziałowej w gminie. Spotkania z grupami środowiskowymi i obywatelami w celu zaangażowania ich w te działania.
Birmingham odwiedziło **Warszawę**	Uczestnictwo sektora prywatnego i odpady żywnościowe	Bardziej inkluzywne podejście do innowacji, uczestnictwo uczelni w oparciu o model wdrożony w Warszawie.
Bordeaux Metropole odwiedziło **Mediolan**	Zamówienia publiczne na żywność	Powielenie systemu gorących posiłków w stołówkach w Mediolanie i rozpoczęcie studium wykonalności w tym celu.
Kopenhaga odwiedziła **Bordeaux Metropole**	Uczestnictwo obywateli i sektora prywatnego oraz stworzenie i ocena polityki żywnościowej	Lepsze zrozumienie znaczenia zaangażowania interesariuszy w formułowanie polityk żywnościowych i mocniejsze podstawy do zbadania sposobów zaangażowania małych i średnich przedsiębiorstw. Wizyta zainspirowała również opracowanie koncepcji zakupu i wykorzystania całych kurczaków, co doprowadziło do dalszych badań nad uzupełniającymi się inicjatywami.
Funchal odwiedziło **Saloniki**	Zarządzanie żywnością w mieście	Lepsze zrozumienie sposobu zorganizowania rady ds. żywności, zainteresowanie powielaniem działań mających na celu zaangażowanie osób w trudnej sytuacji i promowanie turystyki gastronomicznej oraz pomysłów na zaangażowanie lokalnych podmiotów do współpracy z gminą w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym.
Grenoble Alpes Metropole odwiedziło **Groningen**	Zaangażowanie obywateli i miejska produkcja żywności na rzecz zdrowych diet	Inspiracja w zakresie nowych sposobów angażowania interesariuszy.
Groningen odwiedziło **Birmingham**	Zdrowe diety i zaangażowanie obywateli	Inspiracja w zakresie sposobów angażowania w działania na mniejszą skalę i strategicznego wykorzystania istniejących już sieci wspólnotowych.
Mediolan odwiedził **Kopenhagę**	Zamówienia publiczne	Nawiązanie kontaktu między personelem technicznym odpowiedzialnym za obsługę przetargów publicznych w Mediolanie i Kopenhadze. Naśladowanie dialogów rynkowych w celu stworzenia możliwości dostosowania przetargów do rzeczywistych potrzeb rolników.
Saloniki odwiedziły **Bergamo**	Rada ds. żywności i edukacja nt. żywności	Spostrzeżenia na potrzeby ustanowienia rady ds. żywności i rozpoczęcia procesu prowadzącego do uzyskania tytułu Kreatywnego Miasta Gastronomii UNESCO.
Tirana gościła **Bergamo** i **Mediolan**	Propagowanie zdrowych diet i zapobieganie marnowaniu żywności	Wgląd w prowadzenie działań i zrozumienie znaczenia zbierania danych i zaangażowania interesariuszy.
Warszawa odwiedziła **Grenoble Alpes Metropole**	Odzyskiwanie odpadów żywnościowych	Zapoznanie się z metropolitalnym i holistycznym podejściem przyjętym przez Grenoble Alpes Metropole w kształtowaniu polityki żywnościowej oraz rozwinięciem chęci współpracy z okolicznymi miastami i Związkiem Miast Metropolitalnych w celu utworzenia grupy ds. polityki żywnościowej.

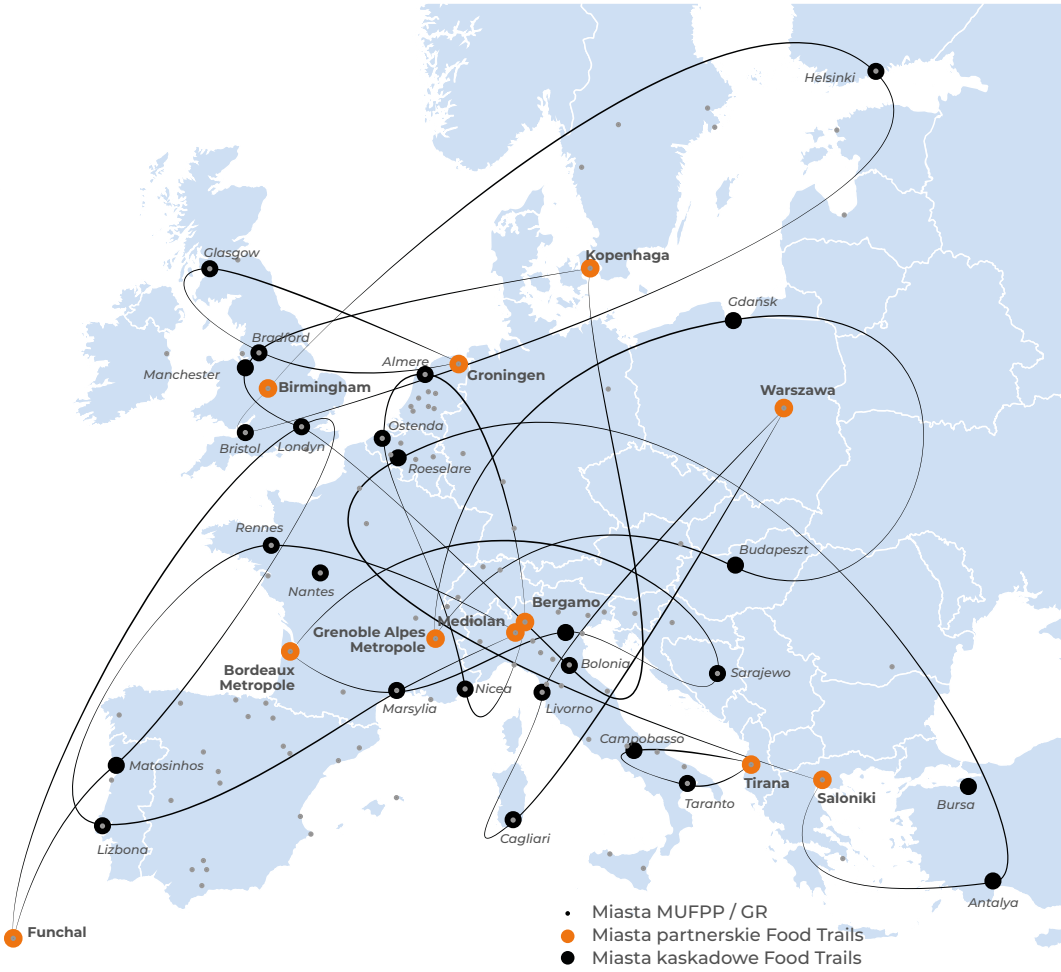
Program nauki kaskadowej

Wymiana wiedzy pomiędzy miastami nie była ograniczona do miast biorących udział w projekcie Food Trails. Dzięki wsparciu ze strony Eurocities ogłoszono zaproszenie dla europejskich miast kaskadowych w celu rozpoznania konkretnych potrzeb edukacyjnych, które można by zestawić z 11 miastami Food Trails. 26 europejskich miast / władz metropolitalnych zostało wybranych jako miasta kaskadowe i zestawionych z miastami Food Trails w celu utworzenia grup edukacyjnych.
Po dokonaniu tej selekcji w ostatnim roku projektu zainicjowano program nauki kaskadowej, który miał na celu rozpowszechnianie najlepszych praktyk i doświadczeń rozwiniętych w ramach konsorcjum wśród miast spoza tego grona. W tej inicjatywie wykorzystywano różne metody, w tym osobiste wymiany wiedzy, webinaria i warsztaty, aby zmaksymalizować zasięg i wpływ przekazywanej wiedzy. Oto kluczowe działania:

- **11 wizyt kaskadowych** w miastach uczestniczących w projekcie, podczas których urzędnicy z 26 miast wzięli udział w bezpośrednich wymianach;
- seria **8 webinariów** omawiających zagadnienia z miejskiej polityki żywnościowej z ekspertami i urzędnikami miejskimi z projektu Food Trails;
- **warsztat poświęcony naśladowaniu** zorganizowany w ramach Grupy Roboczej ds. Żywności w sieci miast Eurocities oraz Paktu Mediolańskiego o miejskiej polityce żywnościowej.

Obserwując proces wymiany wiedzy między miastami Food Trails i miastami kaskadowymi, stworzono w projekcie Food Trails zwięzłe, ale przydatne narzędzie do dzielenia się zdobytą wiedzą. Ten dokument to praktyczny poradnik dla miast. **„Poradnik Food Trails dla miast”** opracowano jako źródło informacji oraz inspiracji dla wszystkich osób zajmujących się miejskimi systemami żywnościowymi, które chciałyby uczyć się na podstawie projektu Food Trails i zastosować podobną koncepcję.

Zasadniczym elementem poradnika są praktyczne i inspirujące przykłady miast biorących udział w projekcie Food Trails, które uporały się z wyzwaniami zawartymi w kategoriach działań przedstawionych w **Pakcie Mediolańskim o miejskiej polityce żywnościowej (MUFPP)**: zarządzanie, zrównoważone diety i odżywianie, sprawiedliwość społeczna i ekonomiczna, produkcja żywności, dostawy i dystrybucja żywności oraz odpady żywnościowe. Zachęca się miasta, aby rozważyły, w jaki sposób ich strategie systemu żywnościowego mogą jednocześnie sprostać różnym wyzwaniom miejskim.

Miasto Food Trails	Miasta kaskadowe	Główne tematy wizyty
Bergamo	· Almere · Ostenda · Nicea – Lazurowe Wybrzeże	Miejskie rolnictwo i krótkie łańcuchy dostaw. Związki z lokalnymi interesariuszami i producentami Edukacja nt. żywności i miejsca zapewniające zdrową żywność. Zmniejszanie ilości odpadów żywnościowych
Birmingham	· Helsinki · Bristol	Lokalne zarządzania w zakresie wdrożenia strategii żywnościowej. Brak bezpieczeństwa żywnościowego. Stworzenie lokalnego ekosystemu żywnościowego dla innowacji i nowych modeli biznesowych. Urbanistyka na potrzeby produkcji żywności
Bordeaux Metropole	· Nantes Metropole · Padwa · Sarajewo	Zaangażowanie interesariuszy i rada ds. żywności. Związki między wsią a miastem. Grunty rolne i wsparcie dla lokalnych rolników. Zamówienia publiczne i krótkie łańcuchy dostaw dla żywienia zbiorowego
Kopenhaga	· Bury (Manchester) · Bolonia · Hounslow (Wielki Londyn)	Zamówienie publiczne na rzecz dekarbonizacji żywienia zbiorowego. Krótkie łańcuchy dostaw. Dostęp do zdrowej żywności dla wszystkich (stołówki, targi itd.). Wspieranie lokalnego zaangażowania politycznego w celu opracowania zintegrowanych działań w zakresie żywności
Funchal	· Matosinhos · Lambeth (Wielki Londyn)	Znajomość zagadnień dot. żywności i edukacja nt. żywności / zwiększanie świadomości na temat zdrowych i zrównoważonych diet. Gastronomia jako dźwignia zintegrowanych działań na rzecz żywności. Zaangażowanie interesariuszy. Lokalna i miejska produkcja żywności. Dostęp do dobrej i lokalnej żywności dla wszystkich
Grenoble Alpes Metropole	· Gdańsk · Budapeszt	Lokalna produkcja żywności i krótkie łańcuchy dostaw. Lokalne zarządzanie żywnością i rada ds. żywności Zamówienia na żywność w gastronomii publicznej. Zmniejszanie ilości odpadów żywnościowych
Groningen	· Glasgow · Bradford	Miejska produkcja żywności. Zaangażowanie interesariuszy. Wdrażanie strategii. Łączenie rozproszonych podmiotów, decydentów i polityki w celu wspierania zmian systemowych
Mediolan	· Rennes Metropole · Aix-Marseille Metropole · Obszar metropolitalny Lizbony	Lokalna produkcja żywności i rolnictwo. Zaopatrzenie i stołówki szkolne w obiegu zamkniętym. Opracowanie zintegrowanych działań lokalnych w zakresie żywności, pomocy żywnościowej i odzyskiwania żywności
Saloniki	· Antalya · Roeselare	Rada ds. żywności i zaangażowanie interesariuszy. Miasto gastronomii jako dźwignia dla zintegrowanej polityki żywnościowej. Zapobieganie marnowaniu żywności i waloryzacja
Tirana	· Campobasso · Taranto	Miejska produkcja żywności i związki z lokalnymi producentami i rolnikami. Budowanie sieci interesariuszy na poziomie lokalnym i regionalnym. Opracowanie zintegrowanego podejścia do żywności
Warszawa	· Obszar metropolitalny Cagliari · Livorno	Rozwiązania w zakresie zarządzania odpadami żywnościowymi i optymalizacja dystrybucji nadwyżek żywności na potrzeby pomocy żywnościowej Zaangażowanie młodych ludzi i edukacja nt. żywności. Innowacje w zakresie żywności

SUSTAINABLE SCHOOL CANTEENS
CONTEXT

JOULE

> 93,000
NUTRI

FOOD TRAILS

5. PRZESŁANIE POLITYKI

Unia Europejska zyskuje na sile dzięki aktywnemu udziałowi wszystkich szczebli instytucjonalnych. Od 2015 r. unijne miasta należące do Paktu MUFPP i sieci Eurocities propagują skoordynowane działania rzecznicze, które mają wpływ na różne ramy ustawodawcze i umożliwiają całej społeczności europejskich miast aktywnie zajmujących się miejską polityką żywnościową opracowanie skutecznego wkładu.

Spotkanie z Komisją UE
Bruksela, 09.03.2023

W realizacji celu projektu, jakim było stworzenie bazującego na dowodach naukowych przykładu polityki żywnościowej przełożonej na praktykę, ważną rolę odegrało rzecznictwo, dzięki któremu utrzymywano szerszą perspektywę – ogólnoeuropejską. Stałe kontakty z szerokim gronem interesariuszy zapewniły zewnętrzny punkt widzenia potrzebny do tego, aby nie tracić styczności z najnowszymi zagadnieniami występującymi na poziomie międzynarodowym, a ponadto opracowano kilka wyników mających na celu prowadzenie rzecznictwa wobec różnych grup odbiorców.

Grupa ekspertów Food Trails

Aby osiągnąć cele projektu, stworzono grupę ekspertów jako kluczowy punkt odniesienia do współpracy z instytucjami zewnętrznymi w systemie żywnościowym. W przeciwieństwie do tradycyjnego komitetu doradczego w skład grupy ekspertów weszli przedstawiciele z różnych organizacji, co sprzyjało współpracy z partnerami projektu na równych prawach. Taka struktura zachęcała do aktywnego dialogu, wnosząc zewnętrzne perspektywy i wzbogacając wymianę pomysłów. W efekcie rezultaty projektu stały się bardziej innowacyjne, a uwzględnienie spostrzeżeń interesariuszy zwiększyło ogólne oddziaływanie projektu i możliwość jego powielania.

Założenia polityk

Założenia polityk zostały wykorzystane jako strategiczne narzędzie do pobudzania dialogu pomiędzy decydentami, różnymi interesariuszami i innymi stronami. Zostały one opublikowane i rozpowszechnione w związku z ważnymi wydarzeniami lub momentami i miały na celu zapewnienie miastom dostępu do świadomych decyzji dotyczących zrównoważonego rozwoju i odporności miejskich systemów żywnościowych.

Zagadnienia omawiane w założeniach polityk:

- rola miast w kształtowaniu uwarunkowań żywnościowych,
- planowanie budżetu dla miejskich polityk żywnościowych,
- oddziałujące społecznie inwestycje w miejskie systemy żywnościowe,
- zarządzanie wielopoziomowe: jak budować skuteczne zarządzanie w kierowaniu systemem żywnościowym i wdrażaniu polityki żywnościowej,
- unijna gwarancja dla dzieci i program posiłków w szkole,
- zaangażowanie interesariuszy za pośrednictwem rady ds. polityki żywnościowej: szukanie rozwiązań dla władz lokalnych w celu sprostania lokalnym wyzwaniom związanym z żywnością. Doświadczenia Bordeaux Metropole,
- długofalowe wsparcie living labów na rzecz transformacji systemu żywnościowego.

Członkowie grupy ekspertów razem z partnerami projektu opracowali, jako podsumowanie swojej pracy, zbiór głównych barier, nowych trendów i zaleceń dla miejskich polityk żywnościowych.

Główne bariery dla ustanowienia polityki żywnościowej

- **Brak kompleksowej strategii żywnościowej:** wiele miast nie ma powszechnej, kompleksowej strategii żywnościowej, co prowadzi do nieskutecznej realizacji celów oraz przeoczenia konfliktów.
- **Praca w izolacji:** interesariusze i decydenci często pracują w odosobnieniu, co prowadzi do braku koordynacji i niewykorzystanych możliwości synergii w projektach związanych z żywnością.
- **Ograniczenia finansowe i dotyczące zasobów:** ograniczone środki finansowe uniemożliwiają miastom pełne wdrożenie kompleksowych programów mających na celu przeciwdziałanie brakowi bezpieczeństwa żywnościowego czy chorobom dietozależnym i realizację celów zrównoważonego rozwoju. Ponadto niewystarczające zasoby mogą stłumić inicjatywy w zakresie polityki żywnościowej, zanim osiągną one znaczące wyniki.
- **Wyzwania polityczne i ustawodawcze:** zmiany polityczne i niekorzystne przepisy mogą zakłócać prowadzone inicjatywy i ograniczyć skuteczność zapobiegania marnowaniu żywności i innych polityk żywnościowych.
- **Zróżnicowane priorytety:** zjednoczenie interesariuszy o różnych priorytetach może stanowić wyzwanie.

Nowe trendy w miejskich politykach żywnościowych

- **Zintegrowane koncepcje:** wysiłki na rzecz skonsolidowania działań związanych z żywnością w poszczególnych agencjach i sektorach miasta.
- **Usługi publiczne związane z żywnością:** włączanie ogólnych celów i koncepcji polityki żywności do dotychczasowych usług publicznych związanych z żywnością.
- **Infrastruktury systemów żywnościowych:** włączenie istniejącej infrastruktury do krajobrazu polityk żywnościowych jako „sprzętu" lokalnych systemów żywnościowych, umożliwiającego gromadzenie podmiotów i usług.
- **Technologia i handel elektroniczny:** postępy dokonywane w tych obszarach kształtują na nowo dostęp do żywności i jej dystrybucję, chociaż nadal trwają badania nad ich całkowitymi skutkami.
- **Żywność jako lekarstwo:** powiązanie systemów żywnościowych z opieką zdrowotną, aby potencjalnie finansować zdrowe artykuły spożywcze z ubezpieczenia.
- **Żywienie zrównoważone, z przewagą produktów roślinnych:** inicjatywy mające na celu poprawę odżywiania oraz zmniejszenie wpływu na środowisko naturalne.
- **Usprawnienia w pracy z żywnością:** nacisk na lepsze płace i warunki pracy dla pracowników w miejskim sektorze spożywczym.

Rekomendacje Food Trails

1. **Przyjęcie filozofii współdziałania wielu interesariuszy w zakresie polityk żywnościowych:** miasta powinny opracować polityki żywnościowe, które będą angażowały wielu różnych interesariuszy, w tym decydentów, społeczności i inwestorów. Współpraca ta ma zasadnicze znaczenie dla poprawy zrównoważonego rozwoju i zdrowia publicznego w miejskich środowiskach żywnościowych.

2. **Przydzielenie specjalnego budżetu na rozwój polityki żywnościowej:** miasta muszą dopilnować, aby były przeznaczone konkretne zasoby finansowe na polityki żywnościowe. Właściwe budżetowanie, pomiar oddziaływania i rozliczanie z realizacji, jak pokazały przypadki zakończone powodzeniem, takie jak w Mediolanie, mają kluczowe znaczenie dla długoterminowego sukcesu.

3. **Zachęcanie do prowadzenia oddziałujących społecznie inwestycji w miejskie systemy żywnościowe:** miasta powinny promować inwestycje oddziałujące społecznie, aby wspierać inicjatywy przyczyniające się do transformacji systemu żywnościowego. Można to osiągnąć poprzez budowanie silnych sieci i uspójnianie polityk w celu przyciągnięcia inwestorów i zaangażowania lokalnych społeczności.

4. **Ustanawianie skutecznych struktur zarządzania wielopoziomowego:** decydenci powinni koncentrować się na tworzeniu takich systemów zarządzania, aby sprawnie kierować miejskimi systemami żywnościowymi. Struktury te muszą zapewniać koordynację polityk żywnościowych na wszystkich szczeblach władzy.

5. **Opracowanie programów posiłków w szkole w oparciu o unijną gwarancję dla dzieci:** gminy mogą w znacznym stopniu przyczynić się do walki z wykluczeniem społecznym i ubóstwem dzieci, gwarantując każdemu dziecku w potrzebie co najmniej jeden zdrowy i bezpłatny posiłek każdego dnia w szkole.

6. **Promowanie zaangażowania interesariuszy poprzez procesy partycypacyjne i rady ds. żywności:** włączanie kluczowych interesariuszy w działania ma zasadnicze znaczenie dla transformacji lokalnego rolnictwa i systemu żywnościowego. Współpraca między różnymi interesariuszami systemu żywnościowego to skuteczne podejście do budowania bardziej odpornego systemu żywnościowego na przyszłość – przyszłość, w której lokalne społeczności mogą współpracować na rzecz zrównoważonego rozwoju.

7. **Zapewnianie długofalowego wsparcia dla living labów zajmujących się systemami żywnościowymi:** aby utrzymać innowacje i transformację w systemach żywnościowych, finansowane przez UE living laby potrzebują stałego wsparcia finansowego i strukturalnego, nawet po zakończeniu konkretnych projektów. Dzięki temu będą mogły skutecznie zajmować się zarówno lokalnymi, jak i globalnymi wyzwaniami związanymi z żywnością.

WNIOSKI

Spotkanie konsorcjum
Almere, 22.06.2022

W jednym z początkowych założeń projektu Food Trails miasta zostały zdefiniowane jako kluczowe miejsca do eksperymentowania, współpracy, testowania ram monitorowania. Po czterech intensywnych latach, w obliczu wielu wyzwań, nie tylko globalnej pandemii, która znacząco wpłynęła na samo postrzeganie tego, czym jest system żywnościowy, projektowi udało się rzeczywiście potwierdzić teorie, według których miasta są postrzegane jako kluczowe podmioty w transformacji systemu żywnościowego.

Projekt miał wiele ambitnych celów, przy czym niektóre były ze sobą powiązane i działały równolegle. Forsowanie miejskich polityk żywnościowych, testowanie procesów partycypacyjnych i wdrażanie wspólnie tworzonych rozwiązań, monitorowanie tych procesów i ocena potencjalnego oddziaływania. Propagowanie tego oddziaływania poza mniejszym kręgiem partnerów, wśród miast UE, wśród zainteresowanych stron, a nawet poza granicami Europy. W miarę postępu projektu cele te zaczęły przekładać się na działania i przepływy pracy w 11 miastach, co przyniosło szereg interesujących rezultatów. Projekt Food Trails pokazał, w jaki sposób wspólne zarządzanie i interakcja ze sferą innowacji mogą prowadzić do rzeczywistych usprawnień w miejskich systemach żywnościowych i poprawy świadomości miast.

Jednym z głównych rezultatów projektu Food Trails była jego rola w inspirowaniu władz lokalnych do włączenia systemowej perspektywy systemów żywnościowych do ram politycznych, podnosząc widoczność żywności jako szczególnego elementu urbanistyki. W ramach projektu miasta opracowały kompleksowe polityki lub strategie żywnościowe, które są zgodne z szerszymi celami zrównoważonego rozwoju, takimi jak te określone w Europejskim Zielonym Ładzie i strategii „od pola do stołu", a także w celach zrównoważonego rozwoju ONZ (Sustainable Development Goals, SDGs).

Znaczącym osiągnięciem projektu Food Trails jest współpraca między interesariuszami z różnych sektorów, w tym rolnikami, producentami żywności, decydentami, badaczami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, obywatelami, a wśród nich grupami w trudnej sytuacji. Sprzyjało to podejściu angażującemu wiele podmiotów, a w niektórych przypadkach wielu interesariuszy, w którym procesy decyzyjne dotyczące miejskich polityk żywnościowych były współtworzone, zapewniając reprezentację potrzeb różnych podmiotów.

W miarę zbliżania się do końca projektu Food Trails jego rezultaty wskazują na zmianę paradygmatu w sposobie, w jaki miasta mające styczność z projektem podchodzą do swoich systemów żywnościowych. Dając taki przykład, projekt utorował drogę dla bardziej odpornych, zrównoważonych i sprawiedliwych miejskich systemów żywnościowych. Miasta zaangażowane w projekt stały się liderami w rozumieniu zarządzania żywnością w mieście, dając przykłady, które mogą zainspirować inne gminy do powielenia tej samej ścieżki w zakresie tworzenia polityki żywnościowej, a także urzeczywistniając idealne studium przypadku dla społeczności badawczej zajmującej się tym zagadnieniem.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Raport nr 1.2 – „Raport z działań dot. systemu żywnościowego”
W tym raporcie opisano ramy koncepcyjne dla systemowego procesu innowacji, które przyjęto w projekcie Food Trails, tzw. ramy CLIC.

Raport nr 2.2 – „Lista skonsolidowanych 11 Living Labów FOOD 2030”
W tym raporcie zilustrowano metodologię wykorzystaną w projekcie Food Trails do opracowania eksperymentalnych rozwiązań publicznych (pilotaży) w odpowiedzi na wyzwania związane ze zrównoważonym rozwojem w zakresie systemu żywnościowego.

Raport nr 4.1 – „Raport nt. teorii zmiany zastosowanej w miastach Food Trails”
W tym raporcie zilustrowano narzędzie, jakim jest teoria zmiany, dla 11 miast Food Trails. Służyło ono do określenia oczekiwań dotyczących wpływu działań pilotażowych.

Raport nr 4.6 – „Ramy pomiaru oddziaływania dla inwestorów, aby mogli oceniać swój wkład w polityki żywnościowe”
Raport na temat ram pomiaru oddziaływania zaprojektowanych, aby pomóc inwestorom w ocenie ich wkładu w polityki żywnościowe. Czerpie on inspirację ze spostrzeżeń zebranych podczas dyskusji w ramach living lab poświęconego inwestorom realizującym inwestycje oddziałujące społecznie.

Raport nr 4.10 – „Startupy uczestniczące w zaproszeniu z projektu Food Trails do zgłaszania pomysłów”
W tym raporcie przedstawiono szczegółowo zaprojektowanie, wdrożenie i uruchomienie inicjatywy „Zaproszenie z projektu Food Trails do zgłaszania rozwiązań dla zrównoważonego systemu żywnościowego”. Koncentruje się ona na nawiązywaniu kontaktów pomiędzy 11 miastami projektu a pionierskimi europejskimi startupami i MŚP, aby wzmocnić ich działania pilotażowe i propagować bardziej zrównoważone systemy żywnościowe.

Raport nr 4.9 – „Mapa drogowa zwiększania skali oddziałujących społecznie inwestycji w miejskie systemy żywnościowe”
Ta mapa drogowa jest wynikiem kluczowych ustaleń Investors Lab, a także czerpie z rozmów z globalnymi interesariuszami, które odbyły się podczas innych wydarzeń, m.in. Światowego Forum Ekonomicznego w 2022 r. oraz wydarzenia Eurocities w 2023 r. w Brukseli.

Raport nr 5.4 – „Raport na temat powiązań ze szczeblem ogólnokrajowym”
W tym raporcie podsumowano kluczowe ustalenia i najlepsze praktyki z doświadczeń Food Trails, koncentrując się na tym, w jaki sposób wpływ miejskich działań rzeczniczych skorzystał na wsparciu strukturalnym, wielopoziomowej współpracy z władzami regionalnymi i krajowymi oraz uczestnictwie w sieciach miejskich.

Raport nr 5.5 – „Założenia polityk w Food Trails”

„Długofalowe wsparcie living labów na rzecz transformacji systemu żywnościowego” 2023
Te założenia polityki zawierają rekomendacje dla living labów w zakresie zrównoważonego rozwoju, jest to wspólna inicjatywa należąca do rodziny projektów według unijnej strategii FOOD 2030 Project Family, w ramach Horizon Result Booster.

„Planowanie budżetu dla miejskich polityk żywnościowych” 2022
Te założenia polityki zostały opracowane w ramach living labu Food Trails poświęconego inwestorom realizującym inwestycje oddziałujące społecznie i koncentrują się na przypadku Mediolanu.

„Rola miast w kształtowaniu uwarunkowań żywnościowych” 2022
W tych założeniach polityki przedstawiono poglądy i podejścia europejskich miast zaangażowanych w transformację zrównoważonych lokalnych systemów żywnościowych.

„Unijna gwarancja dla dzieci i unijny program posiłków w szkole” 2024
W tych założeniach polityki podkreślono różne podejścia państw członkowskich UE do programów posiłków szkolnych, ze szczególnym uwzględnieniem krajowych planów działania dotyczących europejskiej gwarancji dla dzieci.

„Zarządzanie wielopoziomowe” 2024
Te założenia polityki czerpią „siatki wielopoziomowego mapowania zarządzania” opracowanej przez miasto Mediolan w ramach projektu CLEVERFOOD w programie Horyzont Europa. Narzędzie zastosowano do przeanalizowania struktur zarządzania w miastach Food Trails.

„Zaangażowanie interesariuszy za pośrednictwem rady ds. polityki żywnościowej” 2024
Czerpiąc z doświadczenia living labu zorganizowanego w ramach projektu Food Trails przez Bordeaux Métropole, w tej polityce zaprezentowano proces ustanowienia i prowadzenia rady ds. polityki żywnościowej.

Raport nr 6.2 – „Skalowalność innowacji w miejskich systemach żywnościowych”
W dokumencie przeanalizowano powielanie i skalowanie innowacji w miejskich systemach żywnościowych w 11 miastach europejskich, koncentrując się na barierach i czynnikach sprzyjających zidentyfikowanych za pomocą ram szybkiego przeglądu na potrzeby naśladowania (QSLR).

Raport nr 6.3 – „Krótkie raporty z warsztatów poświęconych wymianie wiedzy”
W raporcie udokumentowano serię warsztatów poświęconych wymianie wiedzy mających na celu współpracę oraz naśladowanie innowacyjnych koncepcji systemu żywnościowego. Warsztaty zorganizowane w miastach Saloniki, Mediolan i Funchal koncentrowały się na zaangażowaniu interesariuszy i wymianie wiedzy.

Raport nr 6.5 – „Raport nt. wizyt naśladowczych”
W ramach projektu Food Trails zaprojektowano czynności naśladowcze, aby propagować procesy dzielenia się wiedzą, w dokumencie przedstawiono metodologię i fazy współpracy, a także przykłady czynności naśladowczych.

Raport nr 6.6 – „Raport nt. nauki kaskadowej”
Program nauki kaskadowej zainicjowany w ostatnim roku projektu Food Trails miał na celu podzielenie się najlepszymi praktykami z 26 zewnętrznymi miastami europejskimi. W raporcie przedstawiono kluczowe działania programu służące wzmocnieniu pozycji urzędników miejskich, m.in. 11 wizyt kaskadowych, 8 webinariów na temat miejskiej polityki żywnościowej oraz warsztat poświęcony naśladowaniu.

Raport nr 6.7 – „Poradnik: wymiana innowacji w zakresie transformacji miejskich systemów żywnościowych”
Poradnik Food Trails dla miast opracowano jako użyteczne źródło informacji i inspiracji dla wszystkich zajmujących się miejskimi systemami żywnościowymi.

Raport nr 8.6 – „Unijna strategia Food 2030 i sposób jej realizacji w ramach programu Food Trails poprzez rolę 4 menedżerów interdyscyplinarnych”
Zbiór ustaleń i rekomendacji dotyczących każdej z 4 dodatkowych korzyści zawartych w strategii Food 2030, stworzony przez menedżerów interdyscyplinarnych Food Trails, który pomógł miastom uczestniczącym w projekcie w zarządzaniu perspektywą systemową w ramach ich działań.

Raport nr 7.5 – „Raport nt. grupy ekspertów”
W tym raporcie przedstawiono prace grupy ekspertów z projektu Food Trails, w tym działania 15 międzynarodowych ekspertów. Zawarto w nim zalecenia dotyczące zapewnienia trwałości projektu Food Trails, a także spostrzeżenia na temat poprawy miejskich polityk żywnościowych dla miast, rządów i organów UE.

Webinaria Food Trails „Midday Munchies with Urban Food Policies”
Ta seria webinariów stanowi platformę wymiany wiedzy pomiędzy miastami Food Trails, aby inspirować, uczyć się i zachęcać do współpracy.

Podcasty Food Trails „Food and the cities: from policy to plate”
Ta 9-odcinkowa seria analizuje kluczową rolę miast w prowadzeniu zrównoważonej transformacji systemów żywnościowych w Europie.

Szczegóły dotyczące wszystkich publicznie dostępnych raportów z projektu można znaleźć na stronie internetowej Food Trails.

https://foodtrails.milanurbanfoodpolicypact.org/resources-page/

FOOD TRAILS

MILAN URBAN FOOD POLICY PACT

www.foodtrails.milanurbanfoodpolicypact.org

Obserwuj Food Trails w mediach społecznościowych:

Project Coordinator:

Comune di Milano

CITY OF COPENHAGEN

Birmingham City Council

CITY OF WARSAW

CITY OF THESSALONIKI

BERGAMO CITTÀ DEI MILLE COMUNE DI BERGAMO

BASHKIA TIRANË

Gemeente Groningen

EURO CITIES

BORDEAUX MÉTROPOLE

GRENOBLE-ALPES MÉTROPOLE

Slow Food

EAT

CARDIFF UNIVERSITY PRIFYSGOL CAERDYDD

WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

Roskilde University

Fondazione Politecnico di Milano

CARIPLO FACTORY

Projekt uzyskał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020" na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 101000812.